

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

VERNEPLAN FOR VERDAL – SNÅSA - LIERNE I KOMMUNENE SNÅSA, LIERNE, VERDAL, GRONG OG STEINKJER I NORD TRØNDELAG FYLKE OG RIKSPOLITISKE BESTEMMELSER FOR RAUDFJELLET I SNÅSA KOMMUNE.

1. FORSLAG

Miljøverndepartementet legger med dette fram forslag om opprettelse av Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark, Lierne nasjonalpark, Skjækra landskapsvernområde og utvidelse av Berglimyra naturreservat i Lierne kommune. Verneforslaget omfatter:

- **Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark** ca 1924 km² (inkludert eksisterende Gressåmoen nasjonalpark på ca 193,7 km²) i kommunene Snåsa, Lierne Verdal, Grong og Steinkjer
- **Lierne nasjonalpark** ca 333 km² i Lierne kommune
- **Skjækra landskapsvernområde** ca 96 km² i kommunene Steinkjer og Snåsa
- **Berglimyra og Klumplifjellet** naturreservat ca 14,8 km² (inkludert eksisterende Berglimyra naturreservat på ca 2,5 km²) i Lierne kommune

Verneforslaget omfatter totalt ca. 2368 km². Av dette er 196,2 km² vernet fra før. I den foreslåtte Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark er det ca 1443 km² statlig grunn og 481 km² privat grunn. I den foreslåtte Lierne nasjonalpark er ca 309 km² statsgrunn og 24 km² privat grunn.

Det foreslås at arealet som utgjør Gressåmoen nasjonalpark blir en sone i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark med egne regler for storviltjakt.

Eksisterende Storfloa naturreservat og Gaundalsmyra naturreservat ligger innenfor den foreslåtte Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark. Verneforslaget medfører ikke endringer for disse to områdene.

Raudfjellet i Snåsa kommune foreslås omfattet av rikspolitiske bestemmelser inntil de mineralske ressursene er nærmere kartlagt.

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Den foreslåtte Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark utgjør et stort sammenhengende naturområde som i det vesentlige er urørt av tekniske inngrep. På bakgrunn av dette forelås området etablert som nasjonalpark i medhold av naturvernloven § 3.

Den foreslåtte Lierne nasjonalpark utgjør sammen med tilgrensende verneområder på svensk side et sammenhengende fjellområde som i det alt vesentlige er urørt av tekniske inngrep. På bakgrunn av dette forelås det etablering av nasjonalpark i medhold av naturvernloven § 3.

Det foreslåtte Skjækra landskapsvernområde utgjør et *naturlandskap der fjellskog og særegen vegetasjon bidrar til landskapets egenart*. På denne bakgrunn forelås området etablert som landskapsvernområde i medhold av naturvernloven § 5.

Det foreslåtte Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat utgjør et tilnærmet urørt område. Det er et av de rikeste fugleområdene i den trønderske fjellregionen med innslag av til dels sjeldne arter. Sammen med kvartærgeologiske formelementer, våtmark og myr utgjør dette et helhetlig, egenartet og variert område. Det er foretatt ornitologiske registreringer som også gjør at området kan ha vitenskapelig verdi. På bakgrunn av dette forelås det etablering av naturreservat i medhold av naturvernloven § 8

1.2 Verneverdier

Planområdene Verdal/Snåsa/Lierne og Hartkjølen er blant Sør-Norges største sammenhengende villmarksområder. Dyre- og plantelivet representerer økologiske overganger fra lavland til høyfjell. Området har rik og spesiell botanikk. Både kyst- og fjellplanter, sørlige, østlige og nordlige arter er representert. I daler og luser finnes fjellskog i ulike utforminger, ofte med innslag av naturskog og urskogslignende skog. Dette er leveområder for mange sårbare arter. Området har et rikt fugle- og dyreliv. Bl.a. har fuglefaunaen tilstedeværelse av flere østlige arter. Det er flere verneverdige landskapselementer og kvartærgeologiske forekomster innenfor verneforslaget.

1.3 Trusler mot verneverdiene

Det foreslåtte verneområdet er et av Sør-Norges største sammenhengende villmarksområder. Inngrep som kan fragmentere dette, vil være en trussel mot verneverdiene. Fritidshusbygging, veibygging, skogbruksvirksomhet, økt motorisert og ikke-motorisert ferdsel og bygging av ulike anlegg/installasjoner er eksempler på tiltak og aktiviteter som på sikt kan bli en trussel mot verneverdiene i området.

1.4 Samiske interesser

De foreslåtte verneområdene er sentrale sørsamiske bruks- og bosettingsområder. Registrering av en rekke samiske kulturminner viser at området er bebodd og brukt i århundrer. Reindrift har vært drevet her i mer enn 500 år. Intensiv tamreindrift ble utviklet på slutten av 1400 tallet. Samebyene (sørsamiske sjetje), ble etablert og dannet grunnlaget for distriktsinndelingen på 1890 tallet. Et vern etter naturvernloven vil bidra til sikre områdene mot inngrep som kan skade eller ødelegge naturgrunnlaget. Vernet vil derfor være et bidrag til å sikre naturgrunnlaget slik at samisk kultur, bosetting og næringsutøvelse kan opprettholdes. Vernet vil ikke være til hinder for tradisjonell samisk bruk av området.

1.5 Andre interesser

Områdene har vært og er fortsatt viktige i forhold til bosetning og lokalt næringsliv, ikke minst for sørsamisk reindrift som står sentralt i området. Landbruksinteressene er i hovedsak knyttet til skogbruk. Området har pr i dag mest lokal bruk, og brukerinteressene er knyttet til hytter, friluftsliv, jakt/fangst og fiske, beiting og motorferdsel. Det er snøscootertraséer til hytter i områdene. I en del av den foreslåtte nasjonalparken Blåfjella-Skjækerfjella er det store mineralske ressurser i tilknytning til Raudfjellområdet. De foreslåtte verneområdene faller innenfor forsvarets lavtflygingsområde.

1.5.1 Reindrift

Verneforslaget for Blåfjella - Skjækerfjella omfatter to reinbeitedistrikt med åtte driftsenheter, og det ligger to sommerboplasser, gjeterhytter og gjerdeanlegg innenfor vernegrensen. Den

foreslåtte Lierne nasjonalpark inngår i et samdriftsområde mellom en driftsgruppe i Østre Namdal reinbeite distrikt og Jiingevaerie sameby i Sverige. Innenfor forslaget til Lierne nasjonalpark er det ingen reindrifftsanlegg.

1.5.2 Landbruk

Forslagene omfatter ca. 75 600 daa produktiv løv- og barskog. Av dette er ca. 9000 daa innenfor Skjækra landskapsvernområde. Det meste av skogen tilhører Statskog SF og A/S Værdalsbruket. Mye av skogen er høyereliggende fjellskog som dels er vanskelig tilgjengelig.

Deler av de foreslåtte verneområdene er viktige beiteområder for sau. Det er også noe storfebeiting.

1.5.3 Bergverksindustri

Det er gjort mineralfunn (talk/kleber, magnesium, olivin) i Raudfjellet innenfor forslaget til Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark. Forekomsten vurderes til å ha nasjonal interesse og kan gi grunnlag for bergverksindustri. Den kan ha en verdi på flere milliarder kroner. Forekomsten er ikke tilstrekkelig undersøkt til å avgjøre om den er drivverdig. Det foreligger således ingen konkrete planer for bergverksdrift. Forekomsten betraktes som vanskelig tilgjengelig og eventuelt uttak vil ligge langt fram i tid. Det vises for øvrig til nærmere drøfting i 8.2.3. og 8.2.5

1.5.4 Forsvaret

Store deler av Blåfjella –Skjækerfjella nasjonalpark faller innenfor forsvarets lavtflyginssone, og er av betydning for militær øvingsvirksomhet fra hovedflystasjonene Ørlandet og Bodø. Dette er et eksisterende lavtflygingsområde som gir et sammenhengende luftrom langs en naturlig trase. Det vises til nærmere drøfting i 8.3.7.

1.5.5 Energiforsyning

Verneforslaget omfatter ikke områder berørt av kraftutbygging eller kraftledninger.

2. SAKSBEHANDLING

2.1 Bakgrunn

I NOU 1986:13 *Ny landsplan for nasjonalparker* foreslo Statens naturvernråd at et område kalt Verdal-Lierne i Nord-Trøndelag fylke burde vernes. Rådet pekte bl.a på at området er et av de største sammenhengende areal i landet uten vesentlige tekniske inngrep, og med mange verneinteresser. Rådet mente landskapsvern var den mest aktuelle verneformen for en vesentlig del av området. I tillegg burde det opprettes en ny nasjonalpark lenger sør der de biologiske kvalitetene er størst, og Gressåmoen nasjonalpark burde utvides. Hartkjølenområdet i Lierne kommune ble også vurdert. Naturvernrådet viser til at området ikke er berørt av tekniske inngrep, og at det er store botaniske og zoologiske verneverdier knyttet til området. Området skiller seg fra fjellområdene mellom Verdal og Lierne både geologisk og klimatisk. Rådet foreslo at Hartkjølen vernes som nasjonalpark.

Forslagene om Verdal-Lierne og Hartkjølen ble videreført i St. meld. nr. 62 (1991-92) "*Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder*". Regjeringen uttalte til området Verdal/Lierne at det vil bli vurdert i den videre planprosessen med tanke på henholdsvis nasjonalpark og landskapsvernområde. Regjeringen mente det lå til rette for en nasjonalpark i Hartkjølen. Kommunal- og miljøvernkomiteen la fram sitt forslag til behandling av

nasjonalparkmeldingen i Innst. S. nr. 124 (1992-93) som fikk tilslutning fra Stortinget våren 1993.

2.2 Saksbehandling

Oppstart av planarbeidet ble kunngjort gjennom felles oppstartsmøte/folkemøte i Lierne 02.11.95. Opplysning om igangsettelse ble gitt i brev av til berørte parter 15.07.96.

Det interkommunale Naturforvaltningsrådet har vært viktig for samordnet kommunikasjon mellom kommuner, fylkeskommune og fylkesmannen. Fylkesmannen har hatt møter og befaringer sammen med grunneiere, brukere, organisasjoner og lokale forvaltningsaktører. Det ble i februar 2000 også gjennomført et møte mellom ulike interessegrupper i Lierne, fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning (DN). I siste del av planprosessen har det vært avholdt møter med fylkesdekkende organisasjoner for landbruk, naturvern og reindrift. Fylkesmannen har hatt direkte dialog med reindriftsforvaltning, reindriftnæring og samisk kulturminneråd.

I sin faglige gjennomgang av fylkesmannens forslag, ba DN om at fylkesmannens grenseforslag ble sendt på høring med et tilleggsforslag fra DN. Tilleggsforslaget ligger innenfor fylkesmannens arbeidsgrenser og omfatter Middagsfjellet landskapsvernområde (ca. 91 km²) og to områder som utvider Lierne nasjonalpark med henholdsvis 17 og 16 km². DN mente disse områdene har så vidt store verneverdier i forhold til brukerinteressene at de burde inkluderes i høringen.

Verneforslaget ble sendt på lokal høring 23.03.01. Høringsforslaget omfattet fylkesmannens forslag og tilleggsforslaget fra DN. Fylkesmannen sendte sin tilråding til DN 18.01.02. Saken ble sendt på sentral høring 02.04.02.

DN har hatt møter med NGU (09.12.02), Lierne kommune (28.02.03) og Låarte og Skæhkere reinbeitedistrikter (07.03.03). I møte i Snåsa 05.05.03 ble kommunene, fylkeskommunen og berørte interesser orientert om innholdet i DN's tilråding. DN deltok også på åpent orienteringsmøte i Lierne 12.05.03.

Det har vært forhandlinger mellom Staten og grunneierne ved de bebodde fjellgårdene Gaundalen og Gjevsjø i Snåsa kommune for å avklare om fjellgårdene skulle innlemmes i Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, jf 3.2.

Saken ble sendt på foreleggelse til berørte departementer 30. september 2004. Under sluttbehandlingen har Miljøverndepartementet hatt møter med Nord-Trøndelag fylkeskommune, Lierne kommune, Snåsa kommune og naturvernforbundet i Nord-Trøndelag. Under befarung i området besøkte statssekretæren de to bebodde fjellgårdene og hadde møte med sør samiske representanter på Snåsa.

2.3 Forholdet til konsekvensvurderinger

Det ble fremmet krav om konsekvensutredninger for ulike tema. Miljøverndepartementet avgjorde at det skulle gjennomføres konsekvensutredninger for reindrift/samisk næring og skogbruk. Politiske vedtak, fagrapporter, konsekvensutredninger, brukerundersøkelse, møter og befaringer, utgjør basis i fylkesmannens høringsforslag.

Verneplanen er for øvrig utredet i henhold til forvaltningslovens og naturvernlovens bestemmelser. Gjennom høringen er ulike interesser bredt belyst og vurdert. Det er ikke

avdekket konsekvenser som krever ytterligere utredninger av samfunnsinteresser så som næringsvirksomhet, i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2. Avveining mellom bruk og vern har imidlertid ført til endringer i vernebestemmelser og i avgrensning av de foreslåtte verneområdene. Således er verneforslaget tilpasset bl.a. næringsinteressene i området. Dette gjelder bl.a. forholdet til samiske interesser og mineral ressursene.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER PLANPROSESSEN

3.1 Navnsetting

De to nasjonalparkene ble sendt på lokal høring under navnene Låarte-Skæhkere nasjonalpark og Hestkjølen nasjonalpark. Navnene for naturreservatet og landskapsvernområdet var Skjækra landskapsvernområde og Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat. Det er kommet inn flere navneforslag på nasjonalparkene under den lokale høringen, jf avsnitt 8.1.

Fylkesmannen foreslår etter høringen navnene Saajve-vaerieh nasjonalpark og Hartkjølen nasjonalpark.

DN foreslår navnet Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark på planområdet Verdal-Lierne og navnet Lierne nasjonalpark på Hartkjølenområdet.

Miljøverndepartementet slutter seg til DN. Av hensyn til lesbarheten brukes disse navneforslagene i dette foredraget til kgl.res., også i fylkesmannens merknader hvor andre navn opprinnelig er brukt. Navnene på naturreservatet og landskapsvernområdet er ikke endret i løpet av prosessen.

3.2 Avgrensning

Gjennom den første fasen av planprosessen ble samlet areal som fylkesmannen foreslo for lokal høring for området "Verdal/Snåsa/Lierne", redusert med ca. 482 km² i forhold til fylkesmannens arbeidsgrenser. DNs tilleggsforslag for Middagsfjellet landskapsvernområde (ca. 91 km²) var innenfor arbeidsgrensen.

Totalarealet for planområdet Hartkjølen ble gjennom prosessen fram til lokal høring redusert med ca. 106 km². DNs tilleggsforslag på ca. 33 km² var innenfor arbeidsgrensen.

Etter lokal høring har fylkesmannen ikke gjort endringer i høringsforslaget med hensyn til grenser og verneform, men fylkesmannen foreslo å verne Raudfjellet i Snåsa midlertidig i fem år.

Etter sentral høring tilrår DN primært at Raudfjellet inngår i Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark.

Miljøverndepartementet tilrår at Raudfjellet foreløpig holdes utenfor nasjonalparken inntil bergverksinteressene er nærmere utredet og avklart. Det foreslås at området omfattes av rikspolitiske bestemmelser som vil sikre verneverdiene i området inntil verdien av mineralressursene er nærmere avklart. Det vises for øvrig til 8.2.5.

Etter forhandlinger mellom Staten og de to fjellgårdene Gjevsjøen og Gaundalen som har fast bosetting, samt to ubebodde fjellgårder, er det avklart at eiendommene til de bebodde fjellgårdene holdes utenfor Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark. Dette reduserer

nasjonalparkarealet med ca. 92 km² i forhold til fylkesmannens forslag. De ubebodde fjellgårdene ligger innenfor det foreslåtte verneområdet.

3.2.1 Tilleggsforslag om Middagsfjellet landskapsvernområde og utvidelse av Lierne nasjonalpark

DNs tilleggsforslag om Middagsfjellet landskapsvernområde og de to tilleggsarealene i Lierne nasjonalpark tilrås ikke vernet. Forslagene, som lå på Statens grunn, ble fremmet på grunn av store verneverdier i områdene. Næringsinteressene i områdene er i første rekke knyttet til reindrift og husdyrbeite. I tillegg er det bruksinteresser knyttet til hytter, friluftsliv, jakt/fangst og fiske. Det er snøscootertrasèer til hytter i områdene.

Lierne kommune, fylkeskommunen, fylkeslandbruksstyret, landbruksorganisasjoner og lokale høringsparter går mot DNs forslag fordi det er utarbeidet uten saksbehandling og lokal medvirkning. Lokalsamfunnenes nærings- og brukerinteresser er betydelige i områdene. Reindriften, Sametinget, skogselskapet, NTNU og naturvernorganisasjonene viser til verneverdiene i områdene, og at området er viktige vinterbeiter for reinen. De støtter forslagene eller ønsker nasjonalpark for Middagsfjellet. Statskog SF, Bergvesenet og NGU viser til at ulike mineralforekomster er registrert i tilknytning til Fiskløysdalen, og det anbefales at de avklares før eventuelt vern.

Fylkesmannen peker på at områdene er nøye vurdert i forhold til brukerinteresser og naturverdier. Gjennom en helhetlig avveining av brukerinteresser og verneverdier anbefaler Fylkesmannen ikke å verne områdene etter naturvernloven.

Norges fjellstyresamband, Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund støtter ikke DNs tilleggsforslag. NGU, Bergvesenet og PIL mener området med interessante mineralforekomster må holes utenfor et eventuelt verneområde. Naturvernforbundet, NLH, SABIMA og Foreningen våre rovdyr støtter DNs tilleggsforslag, men Naturvernforbundet og NLH mener Middagsfjellet bør inngå i nasjonalparken.

DN mener tilleggsområdene er viktige i forhold til overordnede målsettinger om å bevare biologisk mangfold og redusere tap av villmarkspregete områder. De foreslåtte områdene har en viktig økologisk sammenheng med omkringliggende områder. Randområdene til høyfjellsområder er i stor grad mer produktive og derfor ofte svært viktige for flere arter. Arealer ved Middagsfjellet har gammel naturskog og innslag av tilnærmet urskog med flere rødlistearter. Få andre områder i Midt-Norge har dokumentert tilsvarende kvaliteter. Områdene har også store opplevelsesmessige kvaliteter.

Direktoratet har merket seg den sterke lokale motstanden mot å inkludere de tre tilleggsområdene. DN har gjort grundige vurderinger rundt verneverdiene, bruker- og næringsinteresser og hensyn til mer generelle oppfatninger omkring vernet lokalt. Slik verneforskriftene er foreslått, ville ikke verneforslaget, etter DNs vurdering, få vesentlige konsekvenser for dagens bruk av områdene.

DN vil imidlertid understreke at det er et sterkt ønske at et verneforslag har lokal forståelse og aksept. DN vurderer at den sterkeste konflikten mot verneplanen i Lierne er knyttet til DNs tidligere forslag om tilleggsområder. DN legger i sin vurdering av avgrensingen vekt på den totale situasjonen for Lierne-samfunnet og bredden og styrken i det lokale engasjementet. Det er lite ønskelig å etablere en nasjonalpark med en slik negativ holdning til vernet som vern av tilleggsområdene ville medført. Selv om tilleggsområdene har store verneverdier, er områdene etter DNs vurdering, likevel ikke sentrale for helheten i nasjonalparken, i motsetning til f. eks. Raudfjellet i Snåsa. jf 8.2.5. DN har i dialog med Lierne kommune kommet fram til at

kommunen tar spesielle hensyn til disse områdene i arealdelen i kommuneplanen som nå er under revidering. DN tilrår derfor ikke vern av disse områdene.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

3.3 Verneforskriftene

Fylkesmannen foreslår etter lokal høring å justere verneforskriftene på enkelte punkter, bl. a. slik at bruk av luftfartøy i større utstrekning kan tillates ved leting etter beitedyr og utfrakt av felt storvilt. Videre foreslås at motorferdsel på Berglielva og leirslagning i Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat i noen grad tillates. DN har tatt inn i verneformålet for nasjonalparkene at området skal kunne nyttes til reindrift innen rammen av verneformålet. DN har også endret ordlyden i forhold til ferdsel slik at denne er i tråd med gjeldende forskriftsmal for nasjonalparker. Dette innebærer bl.a. at forskriften ikke er til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Forskriften er heller ikke til hinder for at andre, f.eks grunneiere, kan organisere tradisjonell turvirksomhet, så lenge det ikke er til skade for naturmiljøet. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse. Bestemmelsene i forskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark som omhandlet de bebodde fjellgårdene, er strøket som følge av at disse fjellgårdene er tatt ut av verneforslaget.

Miljøverndepartementet har justert forskriftene slik at de er bedre i samsvar med standard malene for forskriftene i de ulike vernekategoriene og slik at de er tilpasset forskrifter for andre verneområder som på tilsvarende måte berører samiske reindriftsområder.

4. OPPHEVING AV TIDLIGERE VERNEDE OMRÅDER

Verneforslaget omfatter Gressåmoen nasjonalpark på 193,7 km² som ble opprettet ved kgl.res. 06. 02. 1970 og Berglimyra naturreservat på 2,5 km² som ble opprettet ved kgl.res. av 14. 12. 1984. Oppheving av disse vedtakene skjer gjennom foreliggende kgl.res. jf. vedlegg 1 forskrift om vern av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark og vedlegg 3 forskrift om vern Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat.

5. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

DN har myndighet til å fastsette forvaltningsmyndighet for verneområder i Norge. De berørte kommuner har fått tilbud om å overta forvaltningsmyndigheten for landskapsvernområdet. En slik delegering av myndighet vil finne sted dersom kommunene ønsker dette.

Planområdet Verdal/Snåsa/Lierne er nevnt som ett av tre forsøksområder for ulike forvaltningsmodeller i nasjonalparker i *Innst. O. Nr. 64 (1995-96) om lov om statlig naturoppsyn*. Det statlige forvaltningsansvaret for nasjonalparkene ligger fast, men fylkesmannen og DN ønsker å prøve ut en forvaltningsmodell med stor grad av lokal medvirkning gjennom et bredt sammensatt nasjonalparkråd. Forsøket omfatter bare Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark. For Lierne nasjonalpark er DN innstilt på å delegere forvaltningsansvaret til fylkesmannen, men forutsetter at det også her etableres et tungt rådgivende organ.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets forslag til organisering av forvaltningen. Departementet mener at forvaltningen av de to nasjonalparkene bør sees i nær sammenheng. Det bør derfor legges til rette for at også Lierne nasjonalpark kan inngå i forsøksprosjektet med lokal forvaltning. Lierne kommune kan også søke om å overta forvaltningsansvaret for naturreservatet.

Utgifter til vern og forvaltning av verneområdene blir dekket innenfor eksisterende budsjетtrammer. Jf. også 7.11 *Forvaltning av verneområdene*.

6. MERKNADER TIL HØRINGSUTTALELSENE

I forbindelse med lokal og sentral høring mottok fylkesmannen 84 uttalelser og DN 26 uttalelser. I tillegg til alle berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner, fylkeskommunen og andre fylkesinstanser, har følgende organisasjoner og instanser hatt planen til uttalelse:

Politimesteren i Inntrøndelag, Politimesteren i Namdal, Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk, Telenor AS, Imsdal utmarkslag, Statskog SF Trøndelag/Møre, Samisk kulturminnevern, Reindriftsagronomen i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Reinsamelag, Reindriftsforvaltningen, Låarte reinbeitedistrikt, Namdal reinbeitedistrikt, Skæhkere reinbeitedistrikt, Nordli fjellstyre, Snåsa fjellstyre, Sørli fjellstyre, Østre Norske Skogindustrier ASA, Norges Jeger- og Fiskerforbund avd. Nord-Trøndelag, Steinkjer Jeger- og Fiskerforening, Grong Jeger- og fiskeforening, Verdal Jeger- og Fiskerforening, Snåsa Jeger- og Fiskerforening, Lierne Jeger- og fiskerforening, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Verdal naturvernforbund, Norsk Ornitologisk Forening avd. Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Turistforening, Namdal Turlag, Nord-Trøndelag Røde Kors, Snåsa Røde Kors, Norsk Folkehjelp Trøndelag, Nord-Trøndelag bonde og Småbrukarlag, Nord-Trøndelag Bondelag, Nord-Trøndelag Fjellstyresamband, Nord-Trøndelag Utmarkslag, Skjækra sambeitelag, Skjækerfjella beitelag, Skjækerdalen beitelag, Skjækra hytteeierforening, Lierne hytteeierforening, Sottjønna Hytteeierforening, Gauldal Hytteservice, Nord-Trøndelag sau- og geitagslag, Verdal sauagslag, Sørli Sauagslag, Øvre Verdal bonde- og småbrukarlag, Leksdal og Nedre Verdal bonde og småbrukarlag, Ogdal ved & transport, Lierne Snøscooterklubb, Namdal Skogselskap, , Steinkjer kommuneskog, Gusli kommuneskog, Skogeierforeinga Nord, Verdal skogeierlag, Snåsa skogeierlag, Grong Skogeierlag, Sørli skogeierlag, Nordli skogeierlag, Ogdal skogeierlag, Inntrøndelag Skogselskap, Verdal Bruksrettsforening, Verdal friluftsnemnd, Verdal viltneemnd, Gaulstad utmarkslag, Verdal landbrukslag, Vuku landbrukslag, Sametinget, Kommunenes sentralforbund, Statens namnekonsulentar for Midt-Noreg, Statens namnekonsulentar for samiske og finske namn, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelse (NGU), Statkraft SF, Statnett SF, Statskog SF, Statens Naturforvaltningsråd, Statens kulturminneråd, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norskog, Norges Fjellstyresamband, Norske Reindriftsamers landsforbund, Norske Samers Riksforbund, Samenes landsforbund, SAS Norge, Braathens, Widerøe Flyselskap A/S, Norsk Aeroklubb, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, FORF – Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum, Norges Røde Kors, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådenes Landsforbund, Norsk Geologiråd, Norges Idrettsforbund, Prosessindustriens landsforbund (PIL), Fortidsminneforeningen, Kulturvernets fellesorganisasjon, Norges turistråd, Reiselivsbedriftenes landsforening, Foreningen våre rovdyr, Framtiden i våre hender, Greenpeace Norge, Miljøstiftelsen Bellona, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norges Velforbund, Norsk Allmenningsforbund, Norsk limnologforening, Norsk Biologiforening, SABIMA, Energiforsyningens fellesorganisasjon, Det Kgl. Selskap for Norges Vel, Utmarkskommunenes sammenslutning, Norsk institutt for skogforskning, JORDFORSK, Norsk Institutt for Vannforskning, Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning, NTNU, Norges Landbrukshøgskole (NLH).

Av de sentrale høringsinstanser har ikke Forsvarets overkommando, Vegdirektoratet, Jernbaneverket og Telenor vesentlige merknader til verneforslaget.

Vedrørende kommentarer fra Kommunal- og regionaldepartementet, Landbruksdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet vises det til avsnittene under. Finansdepartementet har ingen merknader til verneforslaget under forutsetning av at alle kostnader dekkes innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Øvrige departementer har ikke hatt merknader til verneforslaget.

Berørte kommuner har merknader knyttet til bl.a. avgrensing, forskrifter og forvaltning som drøftes i de respektive avsnittene under.

Nord-Trøndelag fylkeskommune er positiv til at verdiene i området ivaretas, men har merknader til bl.a. avgrensing, forskrifter og forvaltning, jf drøftingene under.

Sametingets grunnholdning er at vern etter naturvernloven kan være positivt hvis det er med på å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur. Vernet vil kunne hindre økt ytre press og sikre arealer for reindriften og andre samiske næringer, og det vil kunne sikre biologisk mangfold og kulturminner. På bakgrunn av verneprosessen, manglende medvirkning og forslaget slik det nå foreligger, er Sametinget skeptisk til vern. For nærmere drøftinger vises det til avsnittene under.

7. GENERELLE MERKNADER TIL VERNEFORSLAGENE

7.1 Planprosessen

Fylkeskommunen, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, reindriftsinteresser, m.fl. mener at planprosessen ikke har tilfredsstillt kravene til åpenhet og offentlighet. Områdestyret for reindrift viser spesielt til at reindriftsnæringen ble utelukket fra viktige diskusjonsfora.

Fylkesmannen peker på at en i første del av planperioden hadde kontakt med en rekke parter for å gjøre seg kjent med plankomplekset. I ettertid hevder noen at dette var en "lukket" fase fordi det ikke foreligger møtereferater for alle de godt over 100 befaringer, samtaler og møter som ble gjennomført. Fylkesmannen fant det tilstrekkelig med møteinnkalling og egen møtebok, eller møtereferat når partene ønsket det, eller når møteagendaen tilsa at det var mest hensiktsmessig. Det var oftest lagt opp til møter med bred deltakelse, og fylkesmannen mener partene hadde godt innsyn i saksgangen. Fylkesmannen registrerte en viss misnøye med at det ble gitt for få signaler om hvilke valg som utkrystalliserte seg m.h.t. vernegrenser, verneform og forskrifter. Fylkesmannen la derfor fram en første skisse til vernegrenser i 1999. Dette ledet til en serie drøftingsmøter med en gruppe fra Lierne. Fylkesmannen gjennomførte også supplerende drøftinger med bl.a. Snåsa kommune. Fylkesmannen la deretter fram et nytt forslag til verneform og grenser som innebar en relativt stor reduksjon av arealer i Lierne. Mange parter i Lierne vurderte dette som positivt. Reindrifts- og naturverninteressene kritiserer drøftingene i Lierne og det påfølgende høringsdokumentet fordi de mener fylkesmannen og lokale pressgrupper har gjennomført reelle forhandlinger i lukkede rom.

Landbruksdepartementet (LD) har merket seg den uheldige virkningen i etterkant av at reindriftsinteressene ikke ble gitt adgang til å delta i prosessen som medførte forslag til arealreduksjonen i Lierne. LD understreker at framtidige verneprosesser må sikre at alle berørte parter trekkes inn i prosessen på en helhetlig måte. Sametinget mener verneprosess og senere forvaltning må ha en sterk og avgjørende samisk medvirkning i samiske områder. Sametinget er svært kritisk til verneforslaget fordi det ikke har vært en nødvendig og tilfredsstillende samisk medvirkning i verneprosessen. Sametinget nevner flere forhold, jf.

avsnittene under, som må gis avgjørende vekt for at vernet skal ivareta samiske rettigheter. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund mener verneprosessen har vært kritikkverdig og ber om at det legges spesiell vekt på innspillene fra lokale høringsinstanser.

DN har merket seg kritikken mot planprosessen og tar denne til etterretning. DN er likevel av den oppfatning at prosessen har gitt et godt grunnlag for å gjøre de nødvendige interesseavveininger og for å sikre verneverdiene i området.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.2 Konsekvensutredninger (KU)

Lierne kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune m.fl. krever at det gjennomføres en konsekvensutredning av vernet m.h.t. mineralske ressurser og andre ressurser, eks. planter/urter. En part beklager at ønsket om KU for lokalsamfunnet ikke ble imøtekommet, mens Låarte- og Skæhkere reinbeitedistrikter beklager at det ikke er gjennomført KU for rettighetene som beskytter reindriften, herunder forholdet mellom naturvernlov og reindrifftslov/andre lover. Låarte reinbeitedistrikt mener at endrede forutsetninger gjør KU for reindrift/samisk næring foreldet. Bruksberettigede i Verdal mener at deres krav til KU for landbruksnæringen er neglisjert og mener saken ikke er godt opplyst til at vedtak kan fattes. To privatpersoner mener det i forhold til erstatning er feil når KU skogbruk legger balansekvantums-beregninger til grunn når en høy andel av skogen er hogstklasse 5. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener KU-rapporten fra NIJOS er urealistisk positiv. Andre parter mener at fylkesmannen minimaliserer verdien av skog.

Fylkesmannen viser til at det er laget konsekvensutredning for skogbruket, og for reindrift/samisk næring. Utredningene bygger på eksterne fagrapporter. Ut i fra gjeldende saksbehandlingsregler er KU aktuelt ved vesentlige endringer av dagens bruk, i forhold til nåværende lokal primærnæring og reiseliv. Fylkesmannen viser til at det offentlige i denne forbindelse ikke skal kartlegge naturressurser for eventuell framtidig virksomhet. Fylkesmannen mener at gjennomførte konsekvensutredninger og opplysninger framskaffet gjennom den ordinære saksbehandlingen, har gitt et godt grunnlag for å utarbeide et verneforslag. Kravet fra bruksberettigede i Verdal om KU for beitebruk ble vurdert i fylkesmannens brev til DN. Krav om KU for kjerneområde for rovdyr ble ikke vurdert som relevant i nasjonalparkprosessen og ikke tatt med i KU-drøftingene. Øvrige forhold ble som nevnt kommentert særskilt i eget brev, og/eller betraktet som innspill til den ordinære saksgang. Etter fylkesmannens syn er saken tilstrekkelig opplyst. Fylkesmannen støtter følgelig ikke kravet om egen KU for landbruket i Verdal. Fylkesmannens vurderinger av verneforslagets konsekvens for skogbruket bygger på en helhetsvurdering, herunder fagrapport fra NIJOS. Fylkesmannen viser til at forskriftens intensjon ikke er å regulere beiteaktivitet som skjer i balanse med ressursgrunnlaget. Fylkesmannen har ingen indikasjoner på at regulering av reintall i medhold av reindriftsloven ikke fungerer tilfredsstillende i de aktuelle områdene. Fylkesmannen vil imidlertid bemerke at andre beitenæringer ikke har samme reguleringspålegg som reindriften.

NGU, PIL og Bergvesenet mener det burde vært gjennomført konsekvensutredning av mineralressursene. Norges fjellstyresamband savner KU i forhold til utøvelse av lokal næringsvirksomhet.

DN støtter fylkesmannens vurdering.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet, og understreker at det offentlige i denne forbindelse ikke skal konsekvensvurdere naturressurser for eventuell framtidig nærings virksomhet.

7.3 Habilitet

Bruksberettigede i Verdal stiller spørsmål ved fylkesmannsembetets habilitet.

Fylkesmannen, DN og Miljøverndepartementet viser til at habiliteten til fylkesmannen i denne saken er avklart av Arbeids- og administrasjonsdepartementet, i brev av 23.12.1999.

7.4 Erstatning og økonomisk kompensasjon til kommunene

Snåsa kommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune mener kommuner som påtar seg nasjonale miljøforpliktelser, må få økonomisk kompensasjon for dette slik Stortinget uttalte ved behandlingen av *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* våren 2001. Flore parter peker på at fylkesmannen ikke omtaler erstatningsordninger i høringsdokumentet, og enkelte mener de er berettiget til erstatning. Det er et entydig krav om at verneformen nasjonalpark juridisk/praktisk må gi tilsvarende erstatning som naturreservat. Det er også foreslått et alternativ der staten overtar stående skog ved kjøp.

Fylkesmannen ser at en omtale av de formelle, erstatningsrettslige sidene ved vern etter naturvernloven kunne vært med i høringsdokumentet. Fylkesmannen ber om at partene erstatningsrettslig vurderes ut fra de økonomiske tap de har som følge av vernevedtak, uavhengig av verneformen. Fylkesmannen ber videre om at spørsmålet omkring økonomisk kompensasjon til kommunene følges opp i den videre saksbehandling.

Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund mener mangel på erstatningsvern for nasjonalparker og landskapsvernområder er uholdbart. Naturvernforbundet mener det ikke er saklig grunnlag for å likestille erstatningsreglene for nasjonalparker og landskapsvernområder med erstatning for naturreservat.

DN viser til de ordinære erstatningsordningene når det gjelder spørsmålet om økonomisk kompensasjon som følge av vern. DN viser også til at Stortingets energi- og miljøvernkomité i sin *Innst S nr. 295 (2000-2001) om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* ønsker å få utviklet kriterium for at kommuner med store verneområder skal få uttelling for dette i de årlige rammeoverføringene fra Staten. DN viser videre til at Biomangfold-lovutvalget skal utrede verneformenes restriksjonsnivå sett i forhold til dagens regler om erstatning etter naturvernloven.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet. Departementet viser til at det i retningslinene for tildeling av skjønnsmidler til kommunene, er åpnet for å vektlegge kommuner som bl.a. får store deler av arealet vernet etter naturvernloven. Det vises for øvrig til 7.11 for mer detaljert omtale av forvaltningen av verneområdene.

7.5 Høringsdokumentet/Dokumentasjonsgrunnlaget

Noen er kritiske til dokumentasjonsgrunnlaget, og derved den vernefaglige begrunnelsen for å ta med enkelte områder. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag ber fylkesmannen vise til hvilke naturverdier som finnes i et område, og deretter begrunne hvorfor det ikke er tatt med i verneforslaget. Enkelte nevner ulike tema de mener er mangelfullt behandlet i høringsdokumentet.

Fylkesmannen mener det er skaffet til veie et godt dokumentasjonsgrunnlag innen rammene av forvaltningens verneplanarbeid. Fylkesmannen har merket seg at flere områder foreslås/kreves tatt ut av planen. Fylkesmannen har imidlertid ikke mottatt innspill som medfører endring av dokumentasjonsgrunnlaget og verneverdiene. Fylkesmannen er klar over at områder som ikke er tatt med i verneforslaget, har betydelige naturverdier. Argumentasjonen for ikke å inkludere disse områdene, er normalt prosessuelle avveininger, dels skjønnsmessig.

Fylkesmannen er enig i at enkelte tema ikke er uttømmende belyst i høringsdokumentet. Ut fra høringsdokumentets formål, målgrupper og ønsket volum har dette heller ikke vært målsettingen fra fylkesmannens side. En del faktaopplysninger om aktivitetsnivå o.l. er ikke oppdatert underveis i planfasen. Det er vanskelig å sikre seg at denne type opplysninger, som heller ikke direkte innvirker på fylkesmannens vurderinger, er oppdatert til en hver tid. Fylkesmannen viser til at det er utarbeidet egne fagrapporter som det henvises til i høringsdokumentets litteraturliste. Fylkesmannen mener utredningsplikten etter naturvernloven er ivaretatt.

Bergvesenet mener en beskrivelse av områdets geologi må innarbeides i verneplandokumentet. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund ber om å synliggjøre grensene mellom statsgrunn og privat grunn og angi hvor store arealer disse kategoriene utgjør.

DN støtter fylkesmannens merknader og vurderinger.

Miljøverndepartementet viser til at geologien i grove trekk er omtalt i verneplandokumentet. Vedr. forholdet mellom privat og statlig grunn vises det til avsn. 1. Formålet med kartene er å synliggjøre verneområdene. Det er foretatt en avveining av hvor mye annen informasjon som evt. bør innarbeides, opp mot at kartene skal være godt lesbare. På bakgrunn av dette er bl.a. avgrensning mellom privat- og statsgrunn utelatt.

7.6 Forholdet til andre lover

Fjellstyrene m.fl. stiller krav om at fjelloven må gjelde fullt ut. Fjellstyrene må ikke svekkes og rettigheter og myndighetsutøvelse må avklares. Flere parter, særlig i Lierne, krever at næringsmessig bruk etter fjelloven må få samme handlingsrom som reindriften har. Dette må gjenspeiles i verneforskriftene.

Fylkesmannen viser til at verneforskriften tar utgangspunkt i et vern som omfatter sentrale helårsarealer for sørsamisk reindrift. St. meld. nr. 62 (1991-92) "*Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder*" framholder at departementet vil legge vekt på reindriftsinteressene ved opprettelse og forvaltning av nasjonalparker. Dessuten er ILO-konvensjon nr. 169 og Grunnlovens § 110a rettskilder som kan gi grunnlag for positiv særbehandling av reindriften. Verneforskriften tar i stor grad hensyn til allmenningsbruk i planområdene både når det gjelder beiting, jakt og fiske. Fjelloven regulerer ikke motorferdsel, og for "allmenningsformål" har fylkesmannen i stor grad brukt formuleringer og intensjoner fra motorferdselsloven. For motorferdsel i tilknytning til reindrift har fylkesmannen i stor grad forholdt seg til reindriftsloven. Kravet fra mange i Lierne om at allmenningsbruk i praksis skal reguleres etter reindriftsloven, avvises. Fylkesmannen mener at verneforslaget ikke reiser tvil om rettigheter og myndighetsutøvelse. Forhold som ikke reguleres av verneforskriften, forvaltes etter gjeldende lover, herunder fjelloven.

Norges fjellstyresamband understreker behovet for å behandle næring og bruk etter fjelloven på samme måte som næring og bruk etter reindriftsloven.

DN støtter fylkesmannens vurderinger.

Miljøverndepartementet viser til fylkesmannens vurderinger vedrørende forholdet til Fjelloven og slutter seg til direktoratet.

7.7 Særavtaler

Enkelte parter forlanger at visse forutsetninger (for eksempel skriftlige/tinglyste særavtaler som gir unntak fra forskriften) må være oppfylt før de kan godta et vern. Andre vil ha forhåndstilsagn om erstatning.

Fylkesmannen viser til at fylkesmannen ikke er besluttsende myndighet i saken, og kan følgelig ikke utstede bindende erklæringer om framtidige forhold for grunneierne. Fylkesmannen mener at de foreslåtte verneforskriftene innebærer at de fleste brukerinteresser i praksis kan videreføres. Bl.a kan motorferdsel til hytter skje omlag som beskrevet i motorferdselloven.

DN slutter seg til fylkesmannens vurdering.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.8 Forskriftene

Nord-Trøndelag fylkeskommune, kommunene Lierne og Snåsa m. fl. mener vernebestemmelsene er for generelle og legger opp til en forvaltning basert på dispensasjoner. For å sikre en mer forutsigbar forvaltning, må mer hjemles direkte i forskriften eller avklares gjennom forvaltningsplan. Verdal kommunestyre mener at en fornuftig bruk av området må kunne foregå i framtiden. Det er spesielt viktig at det tradisjonelle utmarksbeitet i Skjækerdalen får akseptable vilkår. Flere, herunder Lierne kommunene, krever at hele verneforskriften, utformes slik at landbruket og bruksberettigede får samme plass og status som reindriftsnæringen. Snåsa kommune krever at verneforskriften ikke må innskrenke rettighetene til reindrift og tradisjonelle landbruksnæringer. Nord-Trøndelag fylkeskommune mener forskriftene må utformes slik at det ikke legger begrensninger på utøvelse av reindriftsnæringen. Sametingets BKO framhever at vernebestemmelsene ikke må hindre tradisjonell samisk utnyttelse av området. Flere bestemmelser griper inn i samiske rettigheter, og er av prinsipiell og politisk karakter. Reindriftsinteressene mener staten ikke har adgang til å begrense retten til samisk reindrift. De mener forskriften i større grad regulerer reindriftsnæringen enn andre næringer, og at forskriften er for detaljert. Det pekes på at det ikke er mulig å forutsi hva vernet betyr for reindriften før det foreligger en forvaltningsplan. Enkelte mener det må gis bedre muligheter for næringsbasert utnyttelse av arealer. Nord-Trøndelag Bondelag framhever at verneforskriften ikke må hindre en fornuftig utøvelse av jakt og fiske eller nye driftsformer i beitenæringen som følge av rovdyrpolitikken (eks. gjeterhytter, samlekkeveer). Skoggeierlagene i Lierne mener samme regler må gjelde for hytter i nasjonalparken som de som ligger utenom. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener vernebestemmelsene må utformes slik at overordnede mål for vern ivaretas, men er i hovedsak tilfreds med forskriftsforslaget.

Fylkesmannen viser til at flere uttalelser er knyttet til en diskusjon om hvorvidt det er riktig å bruke "selvbærende" forskrifter som overlater lite til det forvaltningsmessige skjønn. Det er en motsetning mellom ønsket om forutsigbarhet og ønsket om fleksibilitet. Fylkesmannen mener å ha gjort grundige avveininger for de ulike næringer, aktiviteter og rettigheter i planområdene for nasjonalpark. Disse avveiningene har gitt seg utslag i en rekke

tilpasninger av forskriftene. Det er imidlertid en premiss at i nasjonalparker vil det ikke være tillatt med utvikling av næringer og aktiviteter som fører til miljøbelastning. Dette innebærer bl.a at mulighetene for barmarkskjøring og nyetableringer av tekniske anlegg (utover tradisjonelle midlertidige sesongbruksanlegg) begrenses.

Sametinget er kritisk til at de foreslåtte verneforskriftene i minst mulig grad skal begrense den økonomiske utnyttelse for alle andre interesser enn reindriftsnæringen. Riksantikvaren understreker at vernebestemmelsene ikke må være til hinder for å ivareta kulturminner, kulturmiljø og tradisjonell bruk av områdene. Statskog SF mener det er viktig at vernebestemmelsene ikke blir så strenge at de hindrer utvikling av næringer som er knyttet opp mot reiseliv, forutsatt at aktiviteten ikke forringer verneverdiene. Norges fjellstyresamband ønsker at verneforskriftene utformes slik at det kommer fram at krav fra andre myndigheter (eks. Næringsmiddeltilsynet) også gir grunnlag for dispensasjon fra forskriften. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund mener forskriftene er for restriktive og detaljerte, og ber om at det i større grad åpnes for en framtidig utnyttelse av landbruks-, jakt- og fiskeressursene så lenge det ikke innebærer forringelse av verneverdiene. Naturvernforbundet er i hovedsak tilfreds med fylkesmannens forslag til forskrifter.

DN mener forskriftene ivaretar kulturminneinteressene og tradisjonell bruk av områdene. DN mener også at restriksjons- og detaljnivået i forskriftene er tilpasset verneformålet og gir muligheter for en enhetlig og skjønnsmessig forvaltning. Etter DNS vurdering er det gode muligheter for å nytte ressursene for landbruk, reindrift, reiseliv, jakt og fiske innen rammene forskriftene setter. Direktoratet mener derfor det ikke er behov for å endre forskriftene. Når det gjelder krav fra andre myndigheter, kan det gis dispensasjon til tilpasninger gjennom den generelle dispensasjonsbestemmelsen. DN viser for øvrig til fylkesmannens merknader.

Kommunal- og regionaldepartementet ber om enkelte justeringer i forskriftene slik at de er i samsvar med tilsvarende bestemmelser for andre områder når det gjelder reindrift.

Landbruksdepartementet peker på at grunneiere på lik linje med ideelle organisasjoner, må ha mulighet til å arrangere turvirksomhet til fots.

Miljøverndepartementet har justert forskriftene slik at de er i samsvar med forskrifter for tilsvarende verneområder som berører samiske områder og reindriftsinteresser. Vedrørende ferdsel vil departementet bemerke at i nasjonalparkene og i landskapsvernområdet er vernebestemmelsene ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Organisert tradisjonell turvirksomhet til fots skal vurderes på samme måte enten tiltaket er av kommersiell eller ikke-kommersiell karakter. Tilsvarende gjelder dersom f.eks grunneier ønsker å arrangere tradisjonell turvirksomhet til fots. Annen organisert ferdsel eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Det er belastningen på naturgrunnet som er avgjørende. Av hensyn til verneverdiene er organisert virksomhet, herunder organisert ferdsel, i utgangspunktet forbudt i naturreservatet, jf § 3 pkt 6. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gi dispensasjon til organiserte turer. Vurderingen er også her uavhengig av om tiltaket er kommersielt eller ikke. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

7.9 Avgrensning og verneform

7.9.1 Utvidelser av planområdet

Naturvernorganisasjoner, reindriftsforvaltning, reinbeitedistrikt, Sametingets BKO og NTNU ønsker større verneområder enn de som er foreslått. Ønskene samsvarer i det vesentligste med opprinnelige arbeidsgrenser. Det begrunnes med at store skogområder, produktive alpine arealer, kulturminner, og enkeltområder av stor verdi for biologisk mangfold ikke er tatt med.

Fylkesmannen viser til at argumentasjonen som ligger til grunn for de konkrete forslag om grenseendringer, har inngått som en del av vurderingsgrunnlaget for verneforslaget. Dersom verneforslaget skal utvides, må det gjennomføres ny lokal høring. Fylkesmannen finner ikke at det er kommet fram nye opplysninger som tilsier videre drøfting av en eventuell utvidelse.

NLH mener grensene bør trekkes så langt ut som verneverdiene tilsier og peker på at en bør bevare de siste sammenhengende villmarksområder for ettertiden. Foreningen våre rovdyr peker på at arronderingen har flere uforståelige utelatelser av viktige områder, spesielt i statsallmenningene. Naturvernforbundet mener et langt større areal må vernes som nasjonalpark, og at de foreslåtte landskapsvernområdene må innlemmes i parken. Naturvernforbundet foreslår mindre utvidelser for å inkludere viktige biotoper.

DN ser at flere av de forslagene som har kommet inn om vern av områder utenfor det foreliggende verneforslaget, har store naturkvaliteter. På bakgrunn av den forutgående planprosessen og at vern av disse områdene fordrer en ny høringsprosess, ønsker ikke DN å tilrå utvidelser utover forslagene som ble sendt på lokal høring.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.9.2 Verneform

Enkelte høringsparter krever/ber om at det velges annen verneform enn den fylkesmannen har foreslått. Forholdet til skog/erstatning, beitenæring, verneforskriftens restriksjonsnivå trekkes inn i argumentasjonen.

Fylkesmannen mener å ha lagt fram et verneforslag i samsvar med Stortingets forutsetninger og naturvernloven.

DN er enig i fylkesmannens vurdering.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.9.3 Forholdet til skog

Flere parter, herunder landbruksorganisasjoner og grunneiere, mener verneforslaget er i strid med Stortingets forutsetninger for vern av skog i nasjonalparkplanen. Enkelte mener fylkesmannens grenseforslag er lagt for å få med mest mulig skog. De krever naturreservat framfor nasjonalpark for aktuelle områder av erstatningsrettslige årsaker. Dette gjelder særlig skogsområder på privat grunn. Skogeierforeningen Nord krever at planen oversendes Regjeringen dersom ikke uakseptable skogarealer tas ut. Snåsa kommune mener at skog som vernes som nasjonalpark av arronderingsmessige grunner, må inngå i statistikker for barskogvern. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener at skogsarealene i verneforslaget er små og usammenhengende. Naturvernforbundet mener arealberegningene over produktiv skog ikke sier noe om den økonomiske verdien av skogen i planområdene. Fylkeslandbruksstyret peker på at planforslaget omfatter betydelige statlige og private

skogområder og mener planforslaget avveier Stortingets forutsetninger opp mot vernebehov og andre interesser. De mener at såfram veibygging ikke er nødvendig, bør vernegrensene justeres slik at de mest produktive og veinære skogarealer tas ut av planen. Det vises bl.a. til at i Skjækerdalen/Vera legger planforslaget opp til vern av ca. 6.000 dekar produktiv skog hvor store deler av skogen kan drives uten nevneverdig veibygging. Landbruksdirektøren mener at eiendommene Gjevsjøen og Gaundalen samt Holden statskog, med sine betydelige produktive skogområder, ligger slik til at de naturlig vil inngå som en del av nasjonalparken.

Fylkesmannen mener at nasjonalparkarbeidet har foregått innenfor gitte politiske rammer, også i forhold til barskog. Fylkesmannen mener målsettingene for vern ikke kan oppfylles uten ivaretagelse av representativitet, viktige områder for planter og dyr, samt helhet og sammenheng. Verneområdene må derfor arronderes ut fra både landskapsmessige og økologiske hensyn. Det er viktig å sikre økologiske gradienter som strekker seg gjennom lavereliggende skogbevokste områder, til høyfjell, og som er av vital betydning for dyre- og plantelivet. Dette forutsetter at det tas med enkelte produktive, lavereliggende områder i nasjonalparkene. Dette er i hovedsak veiløse dalføre, fri for tyngre tekniske inngrep. Dette innebærer at nasjonalparkene får et tydelig innslag av produktiv barskog. Verneverdien til de fleste av disse områdene er opprettholdt nettopp fordi de har vært marginale for moderne næringsvirksomhet, f.eks. intensiv skogsdrift. I tillegg har enkelte grunneiere i praksis "fredet" områder, dels av hensyn til annen utmarksnæring, særlig jakt. Enkeltområdene som inngår i planforslaget er således vurdert i forhold til nasjonalparkens samlede funksjon. Når det gjelder merknadene om økonomiske vurderinger, peker fylkesmannen på at forholdet til verneskog har innvirket på fylkesmannens vurdering. Fylkesmannen viser til at verdifastsetting skjer i tilknytning til eventuelt erstatningsoppgjør.

Landbruksdepartementet viser til nasjonalparkmeldingens omtale av vern av skog, og at det kan stilles spørsmål ved om omfanget av vern av skog i denne saken er større enn Stortinget har forutsatt. Stortinget bør inviteres til å drøfte vern av skog i nasjonalpark-sammenheng på nytt. Med dette forbehold mener LD at verneforslagene - inkludert DN's forslag - kan videreføres. Statskog SF har ikke innvendinger til verneforslaget mht vern av skogen. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund krever at private områder med produktiv skog tas ut. NORSKOG mener barskogsområder skal vernes gjennom barskogvernprosessen og eventuelt tas inn i nasjonalparker i etterkant. Naturvernforbundet peker på verneverdiene knyttet til skogsarealene, og uttaler at det er påkrevd at resterende arealer med skog i planen vernes. Naturvernforbundet mener det er nye føringer for vern av skog som må gjelde for dette området, og ikke de gamle fra 1992. Det pekes på at det meste av skogen er på statsgrunn, og at mye ikke drivverdig. Foreningen våre rovdyr peker på sammenhengende skogområdene som viktige områder for store rovdyr. Det pekes på at det meste av skogen i planen er lite økonomisk drivverdig.

DN peker på at etter at høringsrundene var avsluttet, kom det i nye føringer *St. melding nr. 25 (2002-2003) om Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand* om inkludering av skog ved opprettelse av nasjonalparker. I meldingen heter det bl.a: "Regjeringen vil vektlegge at gjennomføringen av nasjonalparkplanen bør bidra til å dekke viktige mangler som er identifisert ved evalueringen av skogvernet". DN viser videre til at det produktive skogarealet reduseres med ca. 12900 daa i forhold til fylkesmannens forslag som følge av at de bebodde fjellgårdene holdes utenfor verneforslaget. Direktoratet viser for øvrig til fylkesmannens vurderinger og støtter disse.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.9.4 Samiske rettigheter og reindrift

Flere høringsinstanser i Lierne antyder at forslaget til forskrifter forfordeler reindriften m.h.t. rettigheter. Det hevdes at fylkesmannen, i strid med politiske føringer, har brukt områdets funksjon for reindriften som et vernefaglig kriterium. Lokale høringsuttalelser fra reindriftsinteresser/samiske miljø viser at sørsamisk reindrift oppfatter seg som rettighetshavere for områdene. Det uttrykkes støtte til et omfattende arealvern. Reindriftsforvaltning og -næring har signalisert ønske om at størst mulige arealer vernes. Samiske interesser mener de er satt til side i verneprosessen ved at fylkesmannen i stor grad har tatt hensyn til hyttebruk, jakt, sauebeiting, o.l. De hevder at reindrift og samiske rettigheter får betydelige rådighetsinnskrenkninger. Reindriftsinteressene mener verneforslaget knapt legger reelle begrensninger på bygdesamfunnenes nærings- og rekreasjonsbruk, men konsentrerer vern og verneregime til samenes kulturelle- og næringsmessige kjerneområder. Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag og områdestyret støtter reindriftnæringens argumentasjon, og viser til St. meld. nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder* der det framholdes at reindrift kan være en supplerende begrunnelse for vern av områder som nasjonalpark. Låarte reinbeitedistrikt viser til at Justisdepartementet har sagt at man må gi ikke-inkorporerte menneskerettighetskonvensjoner større oppmerksomhet. De uttrykker at bl.a. ILO-konvensjon nr. 169 om urfolkets rettigheter må anses som tungtveiende rettskilde. Reindriftsinteressene viser også til at reindrift som samisk særrett er forankret i Grunnlovens §110a, og at bestemmelsen kan gi grunnlag for positiv særbehandling fra statsforvaltningens side. Reindrifts- samiske interesser konkluderer nærmest enstemmig med at vernet ikke ivaretar samiske rettigheter og behov, og at det neppe vil ha positive ringvirkninger for reindrift og samiske kulturminner. Nord-Trøndelag reinsamslag foreslår at vernearbeid i samiske områder stanses, bl.a inntil samerettsutvalget er i mål med sitt arbeid. Reinsamslaget vil arbeide for at saken prøves rettslig dersom staten velger å gå videre med verneforslaget.

Fylkesmannen bemerker at samenes næring og kulturelle tilknytning til områdene har hatt et særlig fokus. Det er gjennomført en KU for reindrift/samisk næring for å sikre et godt vurderingsgrunnlag. Fylkesmannen mener å ha gjort grundige avveininger for ulike næringer, aktiviteter og rettigheter. Avveiningene har ført til en rekke tilpasninger i forskriftene. Ikke minst gjelder dette for reindrift/samisk næring. Det er imidlertid en premiss at utvikling av næringer og aktiviteter som fører til økt miljøbelastning i nasjonalparker, ikke vil være tillatt. Dette innebærer bl.a. begrensning på mulighetene for barmarkskjøring og nyetableringer av tekniske anlegg (utover tradisjonelle midlertidige sesongbruksanlegg). Når det gjelder valg av grenser og verneform, har fylkesmannen, særlig for Seisjødalen, Heggsjøene og Fossdalen brukt reindrift som en supplerende begrunnelse for vern i h.h.t. St.meld. nr. 62 (1991-92). For andre områder, eks. Middagsfjellet, Strivannet, Fiskløysdalen, Brannsfjellet, har ikke fylkesmannen funnet grunnlag for å vektlegge hensynet til reindriften på den måten reindriften selv ønsker. Fylkesmannens valg er gjort ut fra avveininger mot de øvrige i lokalsamfunnene, samt klare forsikringer om at kommunen vil ta hensyn til miljøverdier og næringsinteresser i områder utenfor vernegrensene.

Landbruksdepartementet mener vern etter naturvernloven er en mulighet for å sikre det materielle grunnlaget for samisk kultur. Forutsetningen er at områdene fortrinnsvis vernes som nasjonalpark og at reindriftenes behov og rettigheter ivaretas i vernebestemmelsene. Generelt kan departementet ut fra reindriftsinteressene støtte et stort verneomfang. Sametinget kan ikke akseptere forslaget til verneområder fordi de ikke sikrer reindriftenes arealer og ikke tar tilstrekkelig hensyn til samiske kulturminner og kulturmiljø. Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) mener det er bra for reindriftnæringen at områder vernes, men at vern ikke skal gå på bekostning av reindriftnæringen. NRL mener verneforslaget svekker

reindriftsretten dramatisk og at det går imot reindriftslovens formål. Reindriftsforvaltningen slutter seg til uttalelsene fra Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund, og ber om at reindriftens behov sikres.

DN peker på at verneforslaget ikke er til hinder for samisk næringsutøvelse innenfor verneforskriftens rammer. Som en presisering mht bruken av parken, foreslår DN en tilføyelse i formålsparagrafen som sier at området skal kunne nyttes til reindrift innen rammen av verneformålet. DN viser for øvrig til fylkesmannens merknader. Direktoratet opplyser at i møte med DN 07.03.03 ga Låarte og Skæhkere reinbeitedistrikter en skriftlig erklæring om at de krever en umiddelbar stopp i det videre arbeidet med verneforslaget inntil samerettsutvalgets arbeid er ferdig.

Miljøverndepartementet vil bemerke at det er lagt vekt på å utforme vernet slik at lokalsamfunnets tradisjonelle bruk skal kunne fortsette. Forholdet til samiske interesser er etter departementets vurdering tungt vektlagt, jf. drøfting av de ulike temaene under. Departementet ønsker ikke at arbeidet med gjennomføring av de ulike forslagene i landsplanen for nasjonalparker og andre større verneområder skal utsettes i påvente av samerettsutvalgets arbeid. Dersom senere lovvedtak eller folkerettslige forhold forøvrig, skulle gjøre det nødvendig, vil Miljøverndepartementet foreta de endringer som er nødvendig i forhold til området som nå foreslås vernet i medhold av naturvernloven. For øvrig slutter departementet seg til direktoratet.

7.9.5 Kulturminner

Nord-Trøndelag fylkeskommune mener kulturminnevern bør inngå i et helhetlig miljøvern. Verneplanen må derfor utdype kulturminnevern bedre. Det er behov for en oversikt over kulturminner. Sametingets BKO framhever at området er bebodd i århundrer av samene. Det pekes på at flere områder med naturkvaliteter og kulturminner som kvalifiserer til vern, ikke er foreslått vernet. Foreliggende forslag vil gi økt press på områdene inntil parken, der samisk kulturminnevern har spesielt sterke interesser. Faren for skade på kulturminner blir større enn i dag, og BKO anbefaler derfor ikke opprettelsen av nasjonalparker med grensene som er foreslått.

Fylkesmannen viser til at det er utarbeidet fagrapporter for slåttemyr tradisjoner og samiske kulturminner i planområdet, og at kulturminner omhandles i høringsdokumentet. Samiske interesser er dessuten særskilt belyst i tilknytning til KU. Fylkesmannen viser også til hvordan vern av kulturminner omhandles i naturvernloven, kulturminneloven og i St. meld. nr. 62 (1991-92) ”Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder. Naturvernloven ivaretar i denne forbindelse kulturminner på en tilstrekkelig måte. I denne vernesaken har fylkesmannen bedt Nord-Trøndelag fylkeskommune og Sametingets BKO om faglige innspill. Fagmyndighetene for kulturminner har under prosessen ikke kommet med innspill om virkemiddelbruk for særskilt å sikre kulturminner i planområdet. Fylkesmannen er klar over at det finnes viktige områder for samiske kulturminner som ikke omfattes av verneforslaget. Ut fra en helhetsvurdering anbefaler imidlertid ikke fylkesmannen bruk av naturvernloven her.

DN støtter fylkesmannens vurdering og tilråding.

Miljøverndepartementet forutsetter et tett samarbeid mellom kulturminnemyndighetene og naturforvaltningsmyndighetene når det gjelder forvaltningen og behandlingen av enkeltsaker knyttet til kulturminner innenfor de foreslåtte verneområdene. Det legges opp til at istandsetting, vedlikehold og skjøtsel knyttet til både fredete og ikke fredete

kulturminner og til naturverdiene, skal skje på en slik måte at både natur- og kulturminneverdier ivaretas på best mulig måte. Tiltak knyttet til forvaltning av kulturminner må derfor avklares med forvaltningsmyndigheten for verneområdene slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturvernloven.

Nasjonalparkforskriftens § 3 pkt 4 vedrørende kulturminner, er kun en presisering i forhold til kulturminnelovens bestemmelser som også gjelder innenfor områdene som nå foreslås vernet etter naturvernloven. Departementet vil understreke at inngrep, istandsetting, vedlikehold og skjøtsel knyttet til kulturminner som er fredet i medhold av kulturminneloven, bare kan skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Som nevnt over, må også slike tiltak avklares med forvaltningsmyndigheten for verneområdene slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturvernloven. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

7.9.6 Privat grunn

Flere parter går i mot, eller er skeptisk til at privat grunn skal med i verneområdet, dels ut fra vurdering av erstatningsmulighetene som ligger i verneformen nasjonalpark.

Fylkesmannen viser til § 3 i Naturvernloven der det går fram at det er det mulig å opprette nasjonalparker på private områder i tilknytning til statsgrunn. I premissene til høyesterettsdom om Hardangervidda heter det «... nokså klart at grunnlaget for opprettelsen av nasjonalparken må være statens grunn, og at den private grunn må framtre som et tillegg.» Fylkesmannen mener at dette grunnlaget er tilstede for planområdene Verdal-Snåsa-Lierne og Hartkjølen.

Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund og NORSKOG ber om at all privat grunn tas ut inntil erstatningsspørsmålet er avklart.

DN er enig i fylkesmannens vurdering om at de formelle vilkår er tilstede for mulig vern. DN viser også til merknadene under 7.4 om erstatning og økonomisk kompensasjon.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.10 Andre kommentarer

Skogeierforeningen Nord mener planforslaget hemmer næringsutvikling innen utmarksturisme. Statskog SF bemerker at skogen i Holden ligger under 500 m, og det er viktig at denne ikke marginaliseres unødvendig. Statskog SF viser også til at kulturlandskapet på gården Holden skjøttes. Norske Skog og Værdalsbruket viser til nye skogbruksdata.

Fylkesmannen peker på at høringsdokumentet tar utgangspunkt i Statskogs egen beskrivelse. Det har ikke vært fylkesmannens intensjon å marginalisere skog. Fylkesmannen er oppmerksom på Holdens kulturhistoriske verdi og håper Statskog SF, i samråd med kulturfaglige instanser, kan videreføre og utvikle arbeidet med å ivareta husene og enkelte kulturlandskapselementer. Foreliggende skogdata for Grong, Lierne og Verdal gir etter fylkesmannens vurdering et tilstrekkelig vurderingsgrunnlag, selv om presisjonen på bestandsnivå er varierende. Ved et eventuelt erstatningsoppgjør vil Staten, i samråd med skogeier, vurdere om det eksisterende grunnlagsmaterialet er godt nok, eller om det må gjennomføres nye takseringer.

Norges fjellstyresamband ber om at det blir lagt større vekt på statsallmenningenes betydning for lokal næringsutøvelse. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund mener Regjeringen gjennom St.prp. nr 65 (2002-2003), ("fjellteksten"), har lagt gode mål og rammer for

forvaltning og næringsmessig bruk av verneområdene. Det bør gis klare føringer på hvordan dette skal følges opp i praksis i det videre arbeidet med forvaltning og bruk av nasjonalparkene i Nord-Trøndelag.

DN slutter seg til fylkesmannens vurdering.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet, og viser til at det foretas en totalvurdering av alle brukerinteresser opp mot verneinteressene før det fattes et endelig vernevedtak. Departementet forutsetter at eventuell utvikling knyttet til turisme i områdene skjer i samsvar føringene gitt i St.prp. nr 65 (2002-2003).

7.11 Forvaltning av verneområdene

Kommunene forutsetter at staten bidrar med midler for nødvendig tilrettelegging, kompetanseoppbygging, forvaltning og oppsyn.

7.11.1 Forvaltningsmyndighet

I Innst.O. nr. 64 (1995-96) om lov om statlig naturoppsyn ble det bedt om iverksettelse av forsøk med ulike modeller i forvaltningen i nasjonalparker. Den planlagte nasjonalparken i Verdal/Snåsa/Lierne ble nevnt som ett av tre forsøksområder. Områder som foreslås vernet som landskapsvernområde eller naturreservat omfattes av DN's brev til kommunene (26.10.1998) om overtakelse av forvaltningsansvar.

I samsvar med mandat gitt i Innst. O. nr. 64 (1995-96), har fylkesmannen utarbeidet en modell for lokal medvirkning i forvaltningen for Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark. Modellen anbefales utprøvd som en forsøksordning over 4 år. Planområdet Hartkjølen dvs den foreslåtte Lierne nasjonalpark, er ikke nevnt i Innst.O. nr. 64 (1995-96). Fylkesmannen finner det likevel naturlig å se dette området i sammenheng med Verdal/Snåsa/Lierne, både ut fra beliggenhet og den organisatoriske koplingen av verneprosessene. Lierne nasjonalpark foreslås derfor inkludert i forsøket.

DN viser til at Stortinget la føringer for lokal forvaltning i planområdet Verdal/Snåsa/Lierne. Området er som nevnt som ett av tre forsøksområder for ulike forvaltningsmodeller i nasjonalparker. Direktoratet støtter fylkesmannens vurdering, men mener at forsøket med lokal medvirkning bare skal omfatte Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet, men påpeker at forvaltningen av de foreslåtte verneområdene må sees i sammenheng. Det foreslås at den foreslåtte Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark inngår i forsøket hvor det blir stor grad av lokal medvirkning gjennom et bredt sammensatt nasjonalparkråd. Det bør derfor legges til rette for at også Lierne nasjonalpark kan inngå i forsøksprosjektet med lokal forvaltning.

- Forvaltningsmodell for nasjonalparkene Blåfjella - Skjækerfjella og Lierne

Reindriften og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag framhever at forvaltning av nasjonalparker er et statlig ansvar. De er, sammen med enkelte andre, skeptisk til for stor lokal medvirkning i forvaltningen. De er derfor skeptisk til fylkesmannens forslag til forvaltningsmodell. Reindriften mener at reindriftssaker prinsipielt bør tillegges de organ som i dag har hjemmel etter reindriftsloven. Kommuner og fylkeskommunen går, sammen med et flertall av høringspartene, inn for en forvaltningsmodell med stor grad av lokal medvirkning. Fylkesmannens modellskisse synes bredt akseptert, men flere krever at fjellstyrene, på samme måte som reindriftsforvaltningen, får en tydelig plass i forvaltningsmodellen.

Skogeierforeningen Nord savner bestemmelser om klageadgang og klagemyndighet, og mener det bør utarbeides nytt forslag til forvaltningsregime. Bondelagene i Snåsa og Lierne mener at sentrale forvaltere har for stor makt, og at forvaltningsmodellen må omarbeides slik at kravet til lokal forvaltning, innflytelse og medbestemmelse over lokale ressurser blir oppfylt. Enkelte uttrykker frykt for at administrasjonen av verneområdene blir for omfattende og tidkrevende mht. dispensasjoner. En nevner at samtlige snøscootersaker må ha kommunal styring.

Fylkesmannen viser til at forslag til forvaltningsmodell er utarbeidet i samråd med kommunene og fylkeskommunen. Hovedtrekkene støttes av sentrale aktører. Modellen bygger på eksisterende organer, og at forvaltning etter verneforskriften deles mellom fylkesmann, kommune og reindriftsforvaltning. Disse forvalter lover som fortsatt vil stå sentralt i forvaltningen av området også etter at nasjonalparkene er opprettet. I nasjonalparksammenheng regulerer fjelloven rettighetsspørsmål som i praksis ikke berøres av verneforskriften (jakt, fiske, husdyrbeite), eller tiltak som i praksis er forbudt i h.h.t. verneforskriften (eks. oppføring av seter, oppdyrking). Fylkesmannen mener derved det er overflødig å bygge inn fjellstyret/fjelloven i det nye forvaltningsorganet. Saksbehandling, herunder klage og omgjøring, skjer i samsvar med forvaltningsloven.

Norges fjellstyresamband støtter forslag til forvaltningsmodell forutsatt at fjellstyrene får en plass i modellen på samme måte som reindriftsnæringen. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund krever at forvaltningsmyndigheten delegeres til kommunene med fylkesmannen som klageinstans. Det bør komme fram at forvaltningsmodellen er en forsøksordning og at den skal evalueres. NORSKOG mener kommunene må være myndighet i alle typer saker som berører verneområdene. Norges Landbruksgøgskole (NLH) og Foreningen våre rovdyr er skeptisk til kommunal forvaltning av statlige verneområder. Naturvernforbundet understreker at forvaltning av nasjonalparker er et statlig ansvar, og at dette må ligge til grunn uansett om forvaltningen skal skje med lokal deltagelse. NJFF støtter opp om lokal involvering i forvaltningen og etableringen av et rådgivende utvalg.

DN vil understreke at forvaltningen av nasjonalparkene fortsatt er et statlig ansvar. Det er imidlertid ønskelig å forsøke å kombinere det statlige ansvaret med lokal medvirkning, jf. Innst. O. Nr. 64 (1995-96) om lov om statlig naturoppsyn. Fylkesmannen og DN ønsker å prøve ut en forvaltningsmodell med stor grad av lokal medvirkning gjennom bredt sammensatt nasjonalparkråd. DN er i utgangspunktet innstilt på å videreføre forvaltningsmodellen fylkesmannen ønsker å prøve. Det er imidlertid ønskelig å diskutere forvaltningsmodellen nærmere med nasjonalparkrådet før en fastsetter endelig modell.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

- Nasjonalparkråd for nasjonalparkene Blåfjella – Skjækerfjella og Lierne

Det er fra flere pekt på at det ikke er tilstrekkelig lokal representasjon i nasjonalparkrådene, og at bl.a. representanter for private grunneiere og fjellstyrene bør inn. Kommunene mener at det må gis større lokal deltagelse i nasjonalparkrådet for Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark. Lierne kommune mener det samme også for Lierne nasjonalpark. Verdal kommune mener to representanter fra hver kommune sikrer deltagelse fra politisk og administrativt nivå. Kommunen ser for seg lokal organisering av forvaltningen, der et forvaltningsorgan må ha representanter fra alle berørte parter. Nord-Trøndelag fylkeskommune ber om sterkere folkevalgt deltagelse. Reinbeitedistriktene krever større innflytelse. De finner det urimelig at f.eks turistforening og bondelag er representert, mens

Samisk kulturminneråd og Nord-Trøndelag Reinsamelag ikke er med. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag mener at nasjonalparkrådene ikke må få for sterk lokal dominans, og at Samisk kulturminneråd og Nord-Trøndelag Reinsamelag bør representeres. Representasjonen fra naturvern- og friluftsforsorgisasjonene må ikke reduseres, og fjellstyrene må ikke få økt deltakelse. Det stilles spørsmål ved om alle kommunene bør ha hver sin representant. Ledervervet bør gå på omgang. Fjellstyrene mener nasjonalparkrådet gir lite lokal forvaltning, og sammensetningen bør endres slik at hvert fjellstyre er representert, at de frivillige organisasjonene får en felles representant, og at Statskog SF, bondelagene og SNO ikke er representert.

Fylkesmannen peker på at det nasjonale forvaltningsansvaret for nasjonalparkene står fast. Det er imidlertid ønskelig å prøve ut en forvaltningsmodell med stor grad av lokal medvirkning gjennom etablerte forvaltningsorgan. Forvaltningsordningen foreslås derfor supplert med et bredt sammensatt nasjonalparkråd. Endringer i partssammensetningen kan lett føre til en konfliktskapende "maktforskyving". Fylkesmannen har imidlertid stor tillit til at kommunene vil ivareta både natur-, kultur- og brukerinteresser i samsvar med verneformål og verneforskrifter. Økt kommunal representasjon i nasjonalparkrådene gir kommunene bedre mulighet til å regulere rådets sammensetning ut fra lokale forhold.

Fylkesmannens foreslår følgende sammensetning av rådet for Blåfjella – Skjækerfjella: Leder (fylkeskommunen). Rådsmedlemmer: kommunene (8), Skæhkere reinbeitedistrikt (1), Låarte reinbeitedistrikt (1), fjellstyrene (til sammen 1), Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag(1), Nord-Trøndelag Turistforening/N-T NJFF (1), Samarbeidsrådet for naturvernsaker SRN (1), Statskog SF (1), Værdalsbruket (1). Sekretariat: fylkesmannen, reindriftsforvaltning, SNO. Fylkesmannen har ansvar for sekretariatet.

Fylkesmannens foreslår følgende sammensetning av rådet for Lierne nasjonalpark: Leder (fylkeskommunen). Rådsmedlemmer: Lierne kommune (3), Østre Namdal reinbeitedistrikt (1), fjellstyrene (til sammen 1), Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag(1), Nord-Trøndelag Turistforening/N-T NJFF (1), Samarbeidsrådet for naturvernsaker SRN (1), Statskog SF (1). Sekretariat: fylkesmannen, reindriftsforvaltning, SNO. Fylkesmannen har ansvar for sekretariatet.

Fylkesmannen forventer at partene som ikke er direkte representert i rådene, trekkes inn i arbeidet med forvaltningsplaner. Det er naturlig at verneområdeforvaltningen i tilgrensende verneområder samordnes.

Landbruksdepartementet og Riksantikvaren støtter forslaget om å etablere et nasjonalparkråd med en bred sammensetning og god lokal forankring. LD presiserer at reindriftsnæringen må få en god og reell rolle i rådet. RA forutsetter at regional kulturminneforvaltning er representert. Sametinget krever at det sikres en betydelig samisk medvirkning ved forvaltning av områdene. Norske Reindriftsamers Landsforbund krever at reindriften inngår i forvaltningsmyndigheten sammen med fylkesmannen, eller at de er betydelig representert i et rådgivende utvalg. Norges fjellstyresamband støtter forslag om opprettelse av forvaltningsrådet forutsatt at alle berørte fjellstyrer blir representert. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund støtter forslaget om et nasjonalparkråd, men krever at Nord-Trøndelag Bondelag og Skogeierforeninga Nord kommer med i rådet. Det foreslås at fylkeskommunen blir sekretær. De forutsetter at rådet tilføres ressurser til gjennomføring av forvaltningen. Foreningen våre rovdyr mener næringsinteressene er for tungt representert i rådet. Naturvernforbundet går i mot forslaget om utvidet kommunal representasjon i

nasjonalparkrådet, og at leder bør gå på rundgang blant medlemmene. FRIFO mener Forum for Natur og Friluftsliv i Nord-Trøndelag bør representeres i rådet.

DN viser til at rådet ikke skal bli for stort. Alle ønsker om tyngre representasjon fra ulike ansvars- og interesseområder kan derfor ikke imøtekommes fullt ut. DN mener fylkesmannens forslag til sammensetning ivaretar ønsket om at tunge berørte interesser i de aktuelle områdene er representert. Forslaget innebærer også at rådet har en lokal forankring der folkevalgte representanter utgjør et flertall. Landbruksnæringen forutsettes ivaretatt gjennom kommunens folkevalgte organer. DN mener at naturvernorganisasjonenes representasjon bør reduseres i forhold til fylkesmannens forslag.

Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund har satt fram krav både i de ordinære høringsrundene og i brev av 25.08.2004 til Miljøverndepartementet om deltagelse i nasjonalparkrådene pga behovet for ivaretagelse av landbruksnæringen.

Miljøverndepartementet mener at for å sikre en best mulig forvaltning av områdene, bør rådene ikke være for store samtidig som sammensetningen må avspeile de mest berørte interessene. I tillegg er det viktig at rådene har en lokal forankring. På bakgrunn av dette slutter departementet seg til direktoratet. Vedrørende kravet fra Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund, viser departementet til at landbruksnæringen forutsettes ivaretatt gjennom kommunens folkevalgte organer, og at det er Direktoratet for naturforvaltning som vurderer sammensetningen av, og nedsetter nasjonalparkrådene.

- Skjækra landskapsvernområde

Steinkjer og Snåsa kommuner mener at forvaltning av Skjækra landskapsvernområde må legges til lokalt nivå. Snåsa kommune søker gjennom høringsuttalelsen om å overta forvaltningsansvaret for det foreslåtte Skjækra landskapsvernområde. Steinkjer kommune mener at den endelige forvaltningsmodell og forvaltningsplan må utformes av Steinkjer og Snåsa kommune i fellesskap. Grunneier og Hytteeierforeningen mener hele området bør forvaltes av Steinkjer kommune. Foreningen krever også deltagelse i forvaltningsplanarbeidet, og det rådgivende forvaltningsutvalg for landskapsvernområde. Skjækra beitelag krever at plan- og bygningsloven skal gjelde i området, og at fjellstyrene på vegne av bruksberettigede skal forvalte områdene.

Fylkesmannen og DN viser til at Steinkjer og Snåsa kommuner kan søke om å få delegert forvaltningsansvar for Skjækra landskapsvernområde.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

- Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat

Enkelte er i utgangspunktet skeptisk til lokal forvaltning av verneområder. De som uttaler seg spesielt om forvaltning av naturreservatet, er imidlertid positiv til at kommunen foreslås som forvaltningsmyndighet. Det pekes på at dersom statsallmenning kommer med, må fjellstyret bli forvaltningsmyndighet for tiltak som også er hjemlet i fjelloven.

Fylkesmannen og DN viser til at Lierne kommune kan søke om å få delegert forvaltningsansvar for Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.11.2 Forvaltningsplan

Fylkeskommunen mener nasjonalparkrådene bør etableres umiddelbart, og at en forvaltningsplan bør foreligge når vernevedtak fattes. Fylkeskommunen mener dessuten at forvaltningsplaner må godkjennes på lokalt/regionalt nivå. Verdal kommune m.fl. mener det må sikres deltagelse fra alle berørte brukerinteresser ved utarbeidelse av forvaltningsplan. Reinbeitedistriktene finner det urimelig at reindriften underlegges en ny instans ved at distriktsplan må bringes inn for nasjonalparkrådet. Det er ikke skissert lignende opplegg for sauebeitelagene. Bondelagene i Snåsa mener det er uheldig at det ikke er utarbeidet forvaltningsplaner.

Fylkesmannen er enig i at nasjonalparkråd og forvaltningsplan må på plass så raskt som mulig, men at det er ikke realistisk å forvente at planen er ferdig samtidig med vernevedtaket. En bred forvaltningsplanprosess krever involvering av langt flere enn de som sitter i nasjonalparkrådet. Rådet vil få en viktig oppgave med å organisere prosesser. Fylkesmannen mener at prøveordning for lokal forvaltning kan iverksettes når erstatningsskjønn og grenseoppmerking er fullført, og når det foreligger en godkjent forvaltningsplan for områdene. Ved delegasjon bør det stilles krav til samordning, rapportering og prøveperiode. Fylkesmannen deler ikke reinbeitedistriktenes oppfatning av forskjellsbehandling i favør av andre beitenæringer. Ordningen gir reinbeitedistriktene en mulighet til å samordne lovpålagt planlegging i reindriften med nasjonalparkforskriften. Dette antas å rasjonalisere reindriften forhold til forvaltningsmyndigheten. Vedrørende godkjenning av forvaltningsplaner, vises det til at disse vedtas av DN.

Riksantikvaren og Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) mener forvaltningsplaner må utarbeides snarest mulig. Norske Reindriftsamers Landsforbund peker på at reindriftnæringen må involveres i arbeidet med forvaltningsplaner, og tilføres ressurser slik at reindriften kan gjøre dette. Norges fjellstyresamband mener en forvaltningsplan er et nødvendig for å oppnå lokal aksept og forståelse for vern. De påpeker viktigheten av at forvaltningsplanen gir rom for en god lokal forvaltning. Norges Fjellstyre Samband (NFS) foreslår at verneområdene, forskrifter og forvaltningsplan evalueres hvert 10. år. Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund og NORSKOG mener at et forslag til forvaltningsplan må foreligge før et vernevedtak.

DN støtter fylkesmannens vurdering. Det er etablert et interim forvaltningsråd for å starte arbeidet med en forvaltningsplan for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark. Intensjonen er å få planen på plass så raskt som mulig etter at vernevedtak er fattet. Forvaltningsplanarbeidet bør også omfatte Lierne nasjonalpark, Skjækra landskapsvernområde og Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

7.11.3 Oppsyn

Namdal og Inntrøndelag Politidistrikter mener at oppsynsinnsatsen fra politiet undervurderes i høringsdokumentet. Nordli Fjellstyre presiserer at naturoppsyn med begrenset politimyndighet må organiseres av politiet. Snåsa kommune mener at Snåsa fjellstyre fortsatt må ha det overordnede helhetlige oppsyn i Snåsa. Verdal kommune mener oppsynstjenesten for den sørlige del av parken bør få base i Vera. Fjellstyrene mener høringsdokumentet bagatelliserer eksisterende oppsynsordninger, og de viser til et godt utbygd apparat. Flere høringsuttalelser, primært fra Lierne og Snåsa, ønsker et naturoppsyn som utnytter lokal kompetanse, og primært bygger på fjellstyrene, lokal politimyndighet og eksisterende avtaler. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag støtter fylkesmannens forslag. Steinkjer

kommuneskoger mener SNO bør gis oppsynsmyndigheten. AS Værdalsbruket ønsker et samordnet oppsyn i området, der stat, kommune og grunneier drøfter organiseringen. Reinbeitedistriktene ber spesielt om et oppsyn som kan hindre uheldig motorferdsel i kalvingsområder og beiteområder. Skæhkere reinbeitedistrikt mener videre at dagens oppsyn ikke fungerer tilfredsstillende, ønsker færre aktører og statlig koordinering av alt oppsyn.

Fylkesmannen er tilfreds med at politiet ser for seg en synlig rolle i verneområdene. Fylkesmannen ønsker et styrket og mer samordnet oppsyn. Oppsynet bør ha lokal forankring, men også nødvendig "avstand" og profesjonalitet til å sikre effektivt oppsyn og politimessig oppfølging av eventuelle brudd på bestemmelsene. Fylkesmannen forutsetter at vernemyndighet, SNO, politi, reindriftsforvaltning, grunneiere og fjellstyrer blir enige om gjennomføringen av et helhetlig naturoppsyn. Det framtidige naturoppsynet i planområdet må utformes med utgangspunkt i SNOs eksisterende stillinger i området, og øvrige potensielle aktører i et framtidig oppsyn.

Norges fjellstyresamband forutsetter at det blir lagt vekt på samarbeid med eksisterende oppsynsordninger i området. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund ber om at oppsynet baserer seg på et lokalt forankret oppsyn. NORSKOG mener oppsynsoppgavene bør utføres av grunneierne eller noen som er oppnevnt av disse. Naturvernforbundet slutter seg til høringsforslaget mht oppsyn.

DN viser til at SNO har i dag en stilling lokalisert i Lierne. Direktoratet legger til grunn at det må være statlig tilstedeværelse i nye nasjonalparker. Det blir viktig å få til et samordnet og helhetlig statlig naturoppsyn i nasjonalparkene. Samtidig er involvering av eksisterende oppsyn viktig for å sikre god lokal forankring. Direktoratet mener derfor at det framtidige oppsynet bør etableres gjennom en kombinasjon av nye SNO-stillinger og tjenestekjøp fra lokale oppsynsordninger på statsallmenning. På statsallmenningene vil det være naturlig at mye praktisk oppsyn i felt dekkes i samarbeid med og ved tjenestekjøp fra fjellstyrene. Behovet vil kunne variere noe fra år til år ut fra konkrete behov for oppsyn og tiltak og ut fra årlig økonomi. Et basisnivå vil sikre at lokalt oppsyn opprettholdes og styrkes positivt på denne måten. I tillegg er det viktige utfordringer knyttet til distriktet omkring, bl a når det gjelder lakseoppsyn og oppsyn i en del mindre verneområder nær Trondheimsfjorden fra Tautra og nordover, som også bør søkes avklart innenfor en helhetlig løsning. Det forventes økt bruk av området ved opprettelse av nasjonalparker. Ut fra erfaringene fra organisering av naturoppsynet i tilsvarende store nasjonalparker er DN enig med fylkesmannen i at det er behov for økt oppsyn i de nye nasjonalparkene. Den konkrete vurderingen av de endelige ressursbehovene må imidlertid foretas i de ordinære budsjettprosessene etter at vernet er etablert.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at etablering av oppsyn må skje innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetttrammer.

7.11.4 Informasjonssenter

Nord-Trøndelag fylkeskommune forutsetter at sentrale myndigheter tar et ansvar i gjennomføring og drift av Lierne utmarksenter/nasjonalparksenter, og at Lierne kommune gis kompensasjon for allerede nedlagt innsats. En person foreslår flere informasjonssentra, utvikling av arbeidsplasser, statlige midler (fond) til oppfølging/evaluering.

Fylkesmannen legger til grunn at Lierne kommune har en sentral rolle i informasjonsstrategien for de nye nasjonalparkene. Samtidig er det klart at det også i andre områder kan utvikles tjenestetilbud i tilknytning til nasjonalparkene. Myndighetenes

framtidige satsing på informasjon og tilrettelegging bør være behovtilpasset og målrettet. For øvrig er fylkesmannen positiv til at distrikts- og næringspolitiske virkemidler kanaliseres mot naturinformasjon og "økoturisme".

DN støtter fylkesmannens vurdering.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

8. MERKNADER TIL BLÅFJELLA –SKJÆKERFJELLA NASJONALPARK

8.1 Navnsetting

Verdal og Lierne kommuner ønsker et norsk navn på nasjonalparken. Fra samiske organisasjoner og forvaltningsorgan, samt Snåsa kommune og noen enkeltpersoner fremmes det forslag om samisk navn (delvis sidestilt med forslag til norsk navn). Sametingets BKO (Samisk kulturminneråd) foreslår navnet Saajve-vaerieh, som betyr landet med hellige fjell der forfedrene bor.

Fylkesmannen foreslo i utgangspunktet et samisk navn, Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Lokalt i det samiske miljø var det tilslutning til at en nasjonalpark for første gang kunne få sørsamisk navn. Det var imidlertid liten begeistring for det foreslåtte navnet, da dette oppfattes som en konstruksjon basert på norsk navnetradisjon. Den norske delen av befolkningen mottok det samiske navneforslaget mer forbeholdent, ikke minst p.g.a. usikkerhet om hvordan navnet skulle uttales. Deler av det sørsamiske miljø går prinsipielt mot opprettelsen av nasjonalparkene fordi de mener samiske interesser er dårlig ivaretatt i planprosessen. Som en følge av dette går de også mot samisk navnsetting. Fylkesmannen mener den lokale høringen har brakt fram gode navneforslag. Fylkesmannen foreslår Saajve-vaerieh nasjonalpark, p.g.a. symbolikken. i dette navnet.

Statens navnekonsulenter for Midt-Norge foreslår navnet Blåfjella og Skjækra nasjonalpark. Norges fjellstyresamband foreslår at området også får et norsk navn ,Blåfjella-Skjækerfjella, som likestilles med det samiske forslaget. Naturvernforbundet foreslår navnet Tjohkele nasjonalpark.

DN legger vekt på at berørte samiske miljø ikke ønsker samisk navn på nasjonalparken. DN tilrår navnet Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark. DN har bedt Sametinget v/Språkavdelingen om å finne samiske parallellnavn til DN's forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at etter opplysninger fra Sametinget er det ikke noe direkte samisk parallell navn for Blåfjella. Navnet Låarte (Luru) dekker den nordre delen av nasjonalparken. Departementet anbefaler på bakgrunn av dette at Låarte-Skæhkere benyttes som samisk parallellnavn.

8.2 Avgrensing og verneform

DN viser til at 4 fjellgårder hvorav to ubebodde og de to bebodde fjellgårdene Gaundalen og Gjevsjøen, er stilt fritt til å velge om de vil la eiendommene bli innlemmet i nasjonalparken eller ikke. Det har vært forhandlinger mellom Staten og grunneierne for å komme fram til en avtale som gjør at grunneierne finner å kunne akseptere et vern. Forhandlingene har ikke ført fram til en slik avtale. Når Gjevsjøeiendommen tas ut vil kun en smal stripe areal øst for Langvatnet binde sammen Skjækerfjellområdet og Blåfjellet-/Gressåmoområdet.

Nasjonalparken vil på det smaleste bli ca. 700 m. DN vil peke på at området som Gjevsjøeiendommen er en del av, utgjør en særlig verdifull del av den helheten som er framhevet i verneformålet for nasjonalparken. Etter DNS vurdering vil en stor sammenhengende nasjonalpark ivareta de inngrepsfrie kvalitetene i planområdet Verdals-Snåsa-Lierne på en bedre måte enn to mindre parker, og tilrå derfor en slik løsning. Pga de store verneverdiene i områdene rundt fjellgårdene har DN bare gjort mindre arronderingsmessige endringer i forhold til eiendomsgrensene til de to bebodde gårdene. Dette innebærer bl.a. at innmark, tun med bygninger og vei ned til Gjevsjøen på Gjevsjøeiendommen som er uten fast bosetting, tas ut.

I 8.2.1 – 8.2.4. behandles de ulike delområdene. Direktoratets og departementets helhetlige vurdering framgår i 8.2.5. sammen med uttalelsene fra sentral høring .

8.2.1 Områder i Verdal kommune

Kommune og grunneier støtter forslag til avgrensning og vern som nasjonalpark. Grunneier presiserer at støtten betinger at verneformen nasjonalpark benyttes. Bruksberettigede mener at hensynet til næringsinteresser tilsier ikke-vern eller verneformen landskapsvernområde, dvs utvidelse av Skjækra landskapsvernområde sørover. Det stilles spørsmål ved om naturvernloven hjemler vern som nasjonalpark. Fylkeslandbruksstyret ønsker generelt vernegrensene justert slik at de mest produktive og veinære områder som Midtre-Skjækerdal, Ferlandet og Tverådalen tas ut av planen.

Fylkesmannen peker på at forslag til verneforskrift avklarer forholdet til eksisterende næringsaktiviteter, og at området er godt kvalifisert til nasjonalpark etter naturvernloven. Fylkesmannen opprettholder forslag til grenser og verneform, noe som også er i overensstemmelse med grunneiers ønske og kommunens vedtak.

8.2.2 Områder i Grong kommune

Grong kommune aksepterer ikke verneforslaget av næringsmessige hensyn. Nesåas venner og Grong SV ber fylkesmannen/DN vurdere om planlagte nasjonalpark kan utvides til å omfatte deler av Nesåavassdraget. Alternativt at det foretas en selvstendig vernevurdering av vassdraget med tanke på å opprette et landskapsvernområde.

Fylkesmannen mener at foreliggende nasjonalparkforslag avklarer forholdet til eksisterende næringsaktivitet og bruk, i hovedsak reindrift, skogsdrift, jakt og friluftsliv. Området er godt kvalifisert til vern etter naturvernloven. Fylkesmannen opprettholder sitt forslag til nasjonalpark i Grong. Et forslag om å innlemme eksisterende Storfloa naturreservat i nasjonalparken støttes ikke. Verneformen naturreservat anses fortsatt som korrekt her. Fylkesmannen har ikke mandat i politiske vedtak for å vurdere forslag fra Nesåas venner og Grong SV.

8.2.3 Områder i Snåsa kommune

Imsdalen:

Grunneierne peker på manglende dokumentasjon av verneverdier og ønsker en markert reduksjon av verneforslaget.

Fylkesmannen mener det er gjort en rekke tilpasninger for å redusere verneomfanget på de privateide arealene i Imsdalen. Det foreslåtte området utgjør to særegne naturelementer med svært stor verneverdi, samt noe areal som arronderingsmessig knytter dem sammen til en helhet. Fylkesmannen anbefaler ikke endringer i verneforslaget.

Seisjødalen/Storåsen:

Statskog SF ønsker grenseendring begrunnet i skogsdrift. Faglag for landbruk ønsker en rettlinjert grense fra Andorsjøen mot Vivassfiskløysa, og en hytteeier vil ha hytta utenfor vernet. Snåsa kommune aksepterer innlemming av skog ut fra generelle hensyn til arrondering. De fleste andre som uttaler seg til Seisjødalen/Storåsen (reindriftsinteresser, fjellstyre, naturvernorganisasjoner m.fl.), framhever området verdi og ønsker vern. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag viser til at ytre deler av Seisjødalen har store verneverdier knyttet til skog.

Fylkesmannen mener den samfunnsmessige verdi av skogbruk ikke synes særlig stor her. Området har en spesiell betydning for reindriftsnæringen som skogsbeite. Dette vektlegges også særskilt av Snåsa kommune. Fylkesmannen deler ikke grunneiers syn på at skogsdrift vil ha en bagatellmessig virkning på verneverdiene i Seisjødalen/Storåsen. Grenseforslaget fra faglag og krav fra hytteeier bringer ikke inn nye momenter. Fylkesmannen opprettholder sitt forslag til vernegrenser fordi vern som nasjonalpark er et viktig virkemiddel for å ivareta de store naturverdiene her.

Heggsjøen/Grønningen:

For Heggsjøområdet ønsker Snåsa fjellstyre og faglag for landbruk i Snåsa at grensene bør trekkes utenfor seterområdene. De som uttaler seg til området for øvrig (reindriftsinteresser, naturvernorganisasjoner m.fl.) framhever området verdi, og er positive til vern.

Fylkesmannen registrerer at fjellstyret deler fylkesmannens syn på området naturfaglige kvaliteter. Fylkesmannen mener at de foreslåtte verneforskriftene ikke vil påføre beitenæringen vesentlige ulemper og opprettholder forslaget til vernegrenser i Heggsjøområdet. Vurderinger av bruk og inngrep ligger til grunn for grenseavveiningene mot Vest-Grønningen. Fylkesmannen mener det ikke er grunnlag for å etablere nasjonalpark i områder som ligger utenfor grenseforslaget.

Skjækerområdet:

Skjækra sambeitelag og fjellstyret ønsker arealreduksjon for å ta ut beitelagets anlegg. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag og Skæhkere reinbeitedistrikt mener at landskapsvernområdet i Snåsa burde vært nasjonalpark. Det pekes bl.a. på forekomster av samiske kulturminner i området.

Fylkesmannen mener verneformen og grensene som foreslås, er i samsvar med naturvernlovens intensjoner og i overensstemmelse med innstillingen fra kommunal- og miljøvernkomiteen til nasjonalparkplanen, Innst.S. nr. 124 (1992-93). Valg av verneform får neppe store konsekvenser for dagens beitenæring og reindrift. Grenseforslaget foreslås derfor opprettholdt.

Raudfjellet:

Snåsa kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Bergvesenet, Statskog SF m.fl. viser til de store interessene som er knyttet til mineralforekomsten og mener området må holdes utenfor nasjonalparken. Flere mener verneforslag først kan fremmes når det er klart at det ikke kan påvises drivbarhet. Snåsa kommune har ved flere anledninger påpekt at en utsettelse på fem år er for kort tid for de avklaringer som er nødvendige, og har bedt om at dette blir forlenget til 10 år. Det ønskes grensejusteringer slik at også den sydlige forlengelsen av forekomsten kommer utenom parken. En rekke andre parter, bl.a. reindriftsinteresser, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag og NTNU, framhever naturverdiene i området og inngrepenes konsekvens. De mener området må med i nasjonalparken.

Fylkesmannen har lagt fram to alternative grenseforslag, og uttalt at dersom det konstateres at mineralforekomstene i området er økonomisk drivverdig, går fylkesmannen ikke inn for vern. Dersom forekomsten ikke er drivverdig, ønsker fylkesmannen området vernet som nasjonalpark. Ut fra en naturfaglig vurdering er fylkesmannen enig i mange av betenkelighetene som er framkommet vedrørende bergverksdrift i Raudfjellet. Fylkesmannen har likevel kommet fram til at den samfunnsmessige betydning av en eventuell omfattende bergverksindustri kan overstige verneverdiene. Beliggenheten tilsier imidlertid at de latente verdiene i Raudfjellet kan ha marginal lønnsomhet. Det er fare for at verneverdiene kan forringes uten at samfunnet får tilstrekkelig igjen i form av arbeidsplasser og varige goder. For å sikre en tilstrekkelig utredning av eventuell bergverksdrift, foreslår fylkesmannen at området fredes midlertidig etter naturvernloven i 5 år. I denne perioden gjelder verneforskriften for Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark, men med en direkte hjemlet tillatelse til arbeider/tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, herunder utredning av mulig bergverksdrift. Intensjonen er at det midlertidige vernet oppheves, eller endres til vern som nasjonalpark etter 5 år. Dersom området for mineralutvinning skal utvides, er nasjonalparken i praksis nesten delt i to. Dette er ikke i samsvar med intensjonene om en sammenhengende park.

8.2.4 Områder i Lierne kommune

Sørli

Næringsforening m.fl. krever en betydelig reduksjon av nasjonalparken for å ikke inkludere en hytte, og fordi det mangler tunge argumenter for vern. Enkelte parter påpeker at hytter må utenfor vernet. Sørli fjellstyre mener grensen bør flyttes innover i Killingsnasområdet, mens grendelagene stort sett aksepterer fylkesmannens grenseforslag.

Fylkesmannen har i sitt dokumentasjonsgrunnlag en faglig begrunnelse for vern av de foreslåtte områdene, og ser at flere deler fylkesmannens syn på områdets naturfaglige kvalitet. Som mange høringsparter påpeker, bl.a reindriftsinteresser, naturvernorganisasjoner og NTNU, strekker verneverdiene seg utover det foreslåtte området. Fylkesmannens grenseforslag tar betydelig hensyn til brukerinteressene i området. Beiting, jakt og fiske videreføres i praksis etter samme lovverk som utenfor nasjonalparken. Motorferdsel til et fåtall hytter kan skje om lag som beskrevet i motorferdselloven. Forslaget omfatter neppe drivbar skog. Fylkesmannen mener at de foreslåtte verneforskriftene ikke vil påføre beitenæringen og brukerinteressene vesentlige ulemper, og opprettholder forslaget til vernegrenser i Sørli. Et forslag om å innlemme Arvasslia naturreservat i nasjonalparken støttes ikke. Verneformen naturreservat vurderes fortsatt å være korrekt her.

Holden/Fossdalen:

En rekke parter, bl.a grunneier og kommune mener at privat grunn skal holdes utenfor vernet. Enkelte mener at verneformen naturreservat eventuelt bør brukes av erstatningsmessige hensyn. For Holden mener flere at hytter/seter på statsgrunn må holdes utenfor vernet. Grunneier og lokale organisasjoner antyder at verneforslaget båndlegger skogressurser på privat grunn, mens verken fylkeslandbruksstyret eller skogselskap har problematisert forholdet mellom vern og skogbruk her. En person krever grensene flyttet slik at setra kommer utenfor nasjonalparken.

Fylkesmannen mener det er tungtveiende faglige grunner for vern av de foreslåtte områdene. Det er foretatt en grundig vurdering av vernehensyn vurdert opp mot eier- og brukerinteresser i området. Forslaget omfatter lite drivbar skog. Beiting, jakt og fiske videreføres i praksis etter samme lovverk som utenfor nasjonalparken. Motorferdsel til et fåtall hytter kan i hovedsak

skje som beskrevet i motorferdselloven. I de senere år er en tidligere seter på statsgrunn tatt i bruk for noe geitbruk. Fylkesmannen peker på at det ikke er kommet fram landbruksfaglige vurderinger som tilsier at geitdriften bør tillegges særskilt vekt ut over et alminnelig behov for vedlikehold av husvære og mulighet for nødvendig motorferdsel på snøføre. Dette ivaretas i forskriften.

8.2.5 Samlet vurdering av avgrensing og verneform i delområdene

NGU, Bergvesenet og PIL mener mineralforekomsten i Raudfjellet er av nasjonal interesse som bør kunne utnyttes. Området bør derfor tas ut av verneforslaget. NGU mener at ved en eventuelt drift vil in-situ verdien være på flere milliarder kroner. NGU peker på at antatt oppstart av forekomsten bør kunne ses i et tidsperspektiv på 50-100 år. De foreslår i tillegg en grenseendring for å få rimelig avstand mellom forekomsten og nasjonalparken. NGU og PIL mener det ikke foreligger tvingende naturfaglige grunner til å verne arealet, og at avgjørelsen om grensene bør tas nå og ikke om fem år. Statskog SF og Fellesforbundet i Nord-Trøndelag ønsker at Raudfjellet holdes utenfor nasjonalparken for å sikre muligheten for senere mineralutvinning. Norges fjellstyresamband anbefaler at fjellstyrets seter blir liggende utenfor nasjonalparken. FRIFO støtter verneforslaget. NTNU støtter midlertidig vern av Raudfjellet, og viser til at området ved Raudfjellet har arter som mangler eller er svært sjeldne i resten av planområdet. Naturvernforbundet og Foreningen våre rovdyr mener Raudfjellet må vernes, i det minste må det gis midlertidig vern. De mener det må stilles strenge krav til at eventuelt drift må gi store lokal ringvirkninger over lang tid. Foreningen våre rovdyr er tilfreds med at Raudfjellet vernes midlertidig i fem år inntil det er avklart om feltet er drivverdig. SABIMA er svært positiv til verneforslaget.

DN støtter fylkesmannens vurderinger og tilrådninger vedrørende avgrensing og verneform i de omtalte delområdene. Når det gjelder forslaget fra Nesåas venner om utvidelse slik at deler av Nesåavassdraget omfattes av vernet, vil DN peke på at dette området ligger utenfor planområdet, og at dette eventuelt må vurderes senere uavhengig av dette verneforslaget.

Vedrørende Raudfjellet viser direktoratet til at dette alternativet omfatter 7-8 km². Statskog SF er grunneier. Raudfjellet har isolert sett verneverdier i forhold til opplevelseskvaliteter og sjeldne naturtyper og arter. Raudfjellet er et nøkkelområde for et sammenhengende stort inngrepsfritt område og en sammenhengende stor nasjonalpark. Området Nordre Gjevsjøhatten-Langvatnet-Holderen er spesielt med sin variasjon i naturtyper, artsmangfold, innslag av frodige områder og villmarkspreget. Raudfjellet er sentralt i dette landskapsrommet og en del av de økologiske sammenhengene. Dette er en type villmarksområde som en ikke finner maken til i Norge lenger. Bergverksindustri i kjernen av dette området vil sterkt forringe disse kvalitetene.

Mineralressursen i Raudfjellet omfatter flere mineraler (bl.a. kleberstein, talk og magnesitt). Omfang og kvalitet gjør at det kan være interessant med tanke på drift. Med det lange tidsperspektivet en må legge til grunn mht drivbarhet, mener DN at en nærmere utredning om drivbarhet vanskelig kan utelukke framtidig drift. DN mener verneverdiene og bruks- og næringsinteressene er tilstrekkelig opplyst gjennom verneprosessen til at en bør kunne avgjøre spørsmålet om vern av Raudfjellet nå. DN har fått opplyst at det eventuelt er dagbrudd som er aktuelt. Det er i dag ikke avklart hvilken dimensjon en eventuell drift vil få, men det er liten tvil om at bergverksindustri på Raudfjellet vil ha konsekvenser langt utover selve inngrepet i form av støy og visuell effekt. Effekten av transport til og fra Raudfjellet og eventuelt ny og oppgradert vei vil påvirke store områder.

DN mener opplevelseskvalitetene i viktige og sentrale deler av nasjonalparken vil forringes vesentlig ved inngrep i Raudfjellet. Et av Norges største gjenværende sammenhengende villmarksområder vil deles i to. Flere stortingsmeldinger uttrykker betydningen av og ønsket om å sikre store sammenhengende intakte naturområder. Direktoratet mener derfor at det er viktig at vern av slike områder tillegges stor vekt i forhold til andre interesser. DN mener derfor primært at de totale verneverdiene knyttet til Raudfjellet som del av et større inngrepsfritt naturområde, er så store at Raudfjellet bør inngå i nasjonalparken.

Alternativt tilrår DN at spørsmålet om vern av Raudfjellområdet utsettes i fem år, og at det i denne perioden avklares hvorvidt det er aktuelt med drift av mineralressursen. DN forutsetter da at det ikke foretas inngrep i området som forringer verneverdiene, fram til spørsmålet om vern av Raudfjellet er endelig avklart. DN mener det ikke er aktuelt med midlertidig vern så lenge det ikke er direkte trusler mot verneverdiene i området.

Statsskog SF har i brev av 23. august 2004 til Miljøverndepartementet presisert at forekomsten i Raudfjellet har en slik geometri at den ikke kan tas ut gjennom dagbrudd, men at det er nødvendig med underjordisk drift/tunneldrift. Sonen med utnyttbare mineraler ligger i nærheten av Grønningen og er i størrelsesorden 4,5 km².

Nærings- og handelsdepartementet viser til at mineralforekomsten vurderes som en ressurs av nasjonal interesse og foreslår at det gjøres nærmere undersøkelser for å kartlegge verdien av ressursen. Departementet mener dette trolig best kan gjøres ved at Raudfjellet foreløpig tas ut av verneforslaget og at det gis en tidsfrist på f.eks 10 år for å få kartlagt ressursen tilstrekkelig.

Miljøverndepartementet viser til at verneverdiene i Raudfjellområdet er store, samtidig som det er betydelige samfunnsinteresser knyttet til mineralforekomstene dersom disse viser seg utnyttbare. Pr. i dag foreligger det ikke konkrete planer for utvinning. Forekomsten ligger relativt vanskelig tilgjengelig, og eventuell utvinning vil sannsynligvis ligge langt fram i tid. Bergverksdrift i form av dagbrudd vil ikke være forenelig med verneformålet. Underjordisk drift vil ikke komme i vesentlig konflikt med verneformålet forutsatt at uttaksstedet etableres utenfor verneområdet. Etter departementets vurdering er det knyttet relativ stor usikkerhet til en utvinning av mineralforekomsten. Departementet ser derfor at det kan være behov for nærmere undersøkelser med tanke på eventuell framtidig drift, og at det kan være vanskelig å avklare dette i løpet av 5 år. Departementet anbefaler derfor å utsette vern av Raudfjellet inntil dette er nærmere avklart. For å sikre at verneverdiene i området opprettholdes, anbefaler departementet at det innføres rikspolitiske bestemmelser (RPB) i medhold av plan- og bygningsloven for 10 år. Det forutsettes at nødvendige undersøkelser av de mineralske ressursene gjennomføres i denne perioden. Dersom de mineralske ressursene viser seg å ikke være utnyttbare, vil området bli innlemmet i nasjonalparken. RPB regulerer forhold knyttet til bygg og anlegg. Når det gjelder hva fylkesmannen kan gi samtykke til, jf RPB § 3, vil tiltakene som er angitt i § 3 pkt 1.3. i nasjonalparkforskriften være retningsgivende. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

8.3 Forskriften

Punktene i verneforskriften som omhandler de bebodde fjellgårdene, er strøket etter at disse ble tatt ut av verneforslaget. Dette gjelder også merknadene fra høringene og fylkesmannens og DN's kommentarer som gjelder fjellgårdene, jf avsnitt 3.2.

Mange av uttalelsene gjelder også for Lierne nasjonalpark, jf. 11.3. Normalt behandles like tema og problemstillinger likt i de to nasjonalparkene, men det har vært noe behov for lokal tilpasning.

8.3.1 Formål

Flere parter i Lierne ønsker at verneformålet må være likt i begge nasjonalparkene, spesielt vises det til friluftslivsformålet.

Fylkesmannen viser til St.meld.nr.62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge* og Norsk sti- og løypeplan, der det framgår at nasjonalparkene deles inn i to forvaltningskategorier. I en kategori er tilrettelegging for friluftsliv et delmål i forvaltningen (eks. Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark). I den andre kategorien er ikke tilrettelegging for friluftsliv et delformål (eks. Lierne nasjonalpark). Dette avspeiles i verneforskriftene.

Sametinget mener formålet med verneområdene også må være å ”sikre naturgrunnlaget for samisk kultur”. Det vises til internasjonale konvensjoner om urfolks rettigheter og den samiske bruken av naturressurser. Norske Reindriftssamers Landsforbund anbefaler primært at samisk reindrift inngår som del av verneformålet, subsidiært kreves at samisk reindrift ikke innskrenkes ved et vern.

DN peker på at verneforslaget ikke er til hinder for samisk næringsutøvelse innenfor verneforskriftenes rammer. DN mener naturvernloven ikke gir grunnlag for å framheve samisk kultur og næring spesielt som del av verneformålet. DN har tatt inn i verneformålet at området skal kunne nyttes til reindrift innen rammen av verneformålet. DN støtter for øvrig fylkesmannens vurdering.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, bl.a. reindrift. Departementet mener derfor denne sammenhengen bør framgå av formålsparagrafen.

8.3.2 Sonering

Låarte reinbeitedistrikt peker på at reindriftretten ikke er begrenset til soner, og går mot forslag om soneinndeling. En person legger fram et forslag om flere spesialsoner, bl.a. eksisterende naturreservater.

Fylkesmannen mener verneverdiene i eksisterende naturreservat ivaretas på en god måte gjennom nåværende vernestatus og ser ingen grunn til å endre status. Fylkesmannen legger fram forslag om at Klumplifjellet skal inngå i et naturreservat, og sonering er derfor ikke aktuelt her. Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark har friluftsliv som delformål, og opprettelse av publikumssoner med hjemmel i forskriften synes lite aktuelt. Dersom det er ønskelig, kan det gjennom forvaltningsplan avsettes egne soner for friluftsliv. Ideen bak opprettelsen av egne soner for reindriftens sommerboplasser framgår av høringsdokumentet. Dersom reindriften er mot sonering, vil det rent praktisk bety at sonen forvaltes som nasjonalparken for øvrig. Om holdningen endres, kan sonene forvaltes etter bestemmelser som gir muligheter for særskilte tilpasninger. Fylkesmannen anser det som formålstjenlig å legge til rette for en slik mulighet.

DN mener bruken av reindriftens sommerboplasser kan reguleres gjennom verneforskriften uten at plassene soneres særskilt. DN har derfor fjernet sonene. Dette har ikke medført noen realitetsendring i forhold til innholdet som har vært på høring. DN støtter for øvrig fylkesmannens vurdering og tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

8.3.3 Inngrep i landskapet

AS Værdalsbruket mener forskriftspunktet om landskapet bør forenkles til "*Området skal vernes mot inngrep som står i strid med verneformålet*". Grunneier må også kunne få tillatelse til oppføring av hytter og naust hvis behovet er tilstrekkelig dokumentert. Værdalsbruket viser til at de driver hyttene på samme måte som fjellstyrene, og at deres hytter må behandles likt i forskriften. Statskog SF ønsker et nytt pkt som åpner for videre undersøkelser av de mineralske ressursene ved Raudfjellet. Enkelte ønsker at det må kunne etableres nye anlegg for reindrift, bufenæring, reiseliv o.a. Flere parter mener at båttopplag må være tillatt i nasjonalparkene. Flere parter peker på behovet for å vedlikeholde bygninger, anlegg, stier m.m. Vedlikeholdsbehovet koples av enkelte til utbyggingsønsker (nybygging/utvidelser). Skæhkere reinbeitedistrikt nevner spesielt at en trasé til Gaundalen i sin tid ble merket av turistforeningen uten tillatelse, og krever at denne stien ikke skal inngå i stisystem i nasjonalparken. Østre Namdal reinbeitedistrikt viser til at oppføring av permanente gjerder krever Landbruksdepartementets tillatelse etter reindriften. Reindriftnæringen mener at naturvernloven ikke kan regulere oppføring av gjerder, samleanlegg og hytter/gammer i forbindelse med reindrift, og at punktene som regulerer dette derfor må fjernes. Reindriften krever at nyoppførte reindriftshytter må kunne leies ut. Enkelte parter utenfor reindriften mener forskriften må forsterkes, slik at anlegg som ikke er i bruk, eller er uforenlig med vernet, må fjernes. Flere parter mener at bygninger som blir helt eller delvis ødelagt i brann/naturskade, må tillates bygd opp på samme sted. Flere foreslår en absolutt arealgrense for utvidelse av hytter. Det vises også til at det må være mulig å tilpasse hytta til økte krav til komfort, ikke minst der hytta er et utleieobjekt. Noen mener at det er urimelig at landbruket i sterkere grad enn reindriften må dokumentere behov for gjerder og gjeterhytter og mener at oppføring av sanketrøer for bufe og gjeterbuer må skilles ut som egen bestemmelse. Det bes også om at begrepet bufe byttes ut med beitedyr, og det pekes på at bestemmelsen blander sammen beite, fiske og båtbruk. Sørli fjellstyre mener de må kunne styre allmenningsbruken gjennom merking av stier og skilting, og at dette må hjemles direkte i forskriften. Lierne AP mener begrensninger på merking av stier og skilting innebærer reduserte muligheter for næringsutvikling.

Fylkesmannen mener det er korrekt å gi eksempler på hva nasjonalparken skal vernes mot. Forskriftsforslaget gir enkelte dispensasjonsmuligheter, primært for reindrift og beitenæring, men næringsutvikling som krever utbygging, inngrep, forurensning m.v. vil ikke være i samsvar med naturvernloven § 3. Den skjønnsmessige vurdering av formuleringen "*Oppstillingen er ikke uttømmende*" tilsier at det må søkes om utplassering av båter.

Fylkesmannen mener det er grunnlag for å vurdere båttopplag i vann der det tradisjonelt har vært båt. Antall båter ved de enkelte vann bør ikke øke.

Vedlikehold av bygninger og anlegg er hjemlet direkte i forskriften, og beskrives rimelig utfyllende i forklaringen til forskriften. Hvilke stier/klopper som kan vedlikeholdes/merkes, bør klarlegges i en forvaltningsplan. Det vil også være behov for retningslinjer for organisering, motorferdsel, merkemethode o.a.

Fylkesmannen viser til at forskriften legger til rette for fleksible tilpasninger mht anlegg for reindriften. Fylkesmannen forutsetter at forvaltningsplaner, eventuelt bygd på distriktsplaner som ikke strir mot verneforskriften, blir funksjonelle styringsredskap. Tiltak som for eksempel oppføring av permanente gjerder, avklares lokalt gjennom nasjonalparkens forvaltningsplanlegging. Først etter at tiltaket eventuelt er godkjent av vernemyndigheten i h.h.t. verneforskrift/forvaltningsplan, legges det fram for ordinær særlovsbehandling.

Fylkesmannen er enig i at det kan være vanskelig å se prinsipielle forskjeller mellom hytter til ulike eiere. Forskriften omhandler eksisterende hytter som tradisjonelt er leid ut.

Fylkesmannen presiserer at begrepet turisthytter ikke begrenser seg til turistforeningshytter. Forskriften omfatter alle hytter som er satt opp for primært å tjene utleieformål. AS

Værdalsbrukets hytter hører til denne kategorien. Når det gjelder driftshytter for ulike beitenæring, mener fylkesmannen at disse behandles likt. Høringsdokumentet viser til at nasjonalparkforskriften ikke er til hinder for utleie av eksisterende hytter og husvære, men forutsetter at nyoppførte gjeter- eller oppsynshytter i nasjonalparkene ikke kan leies ut.

Fylkesmannen mener eier skal ha lov til gjenoppbygging på tinglyst festepunkt, men vil gjennom søknadsbehandling sikre at ny bygning tilpasses byggeskikk og naturforhold. Dersom forvaltningen har kjennskap til at gjeldende plassering av bygning er særlig uheldig for naturmiljøet, kan forvaltningen kreve ny plassering. Fylkesmannen foreslår å ta inn i forskriften at det også kan gis tillatelse til gjenoppføring av bygninger som er ødelagt ved naturskade.

Fylkesmannen mener at eventuell ombygging/utvidelse av bygninger skal ha eksisterende hytte som utgangspunkt. Forskriftens krav om at det ikke skal tillates endringer som medfører bruksendring, legger føringer for forvaltningens handlingsrom.

Grunneier/grunnforvalter skal på samme måte som i dag godkjenne tiltak, men tiltaket må også godkjennes av forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken. Vedr. temaet "*ulik behandling av landbruk og reindrift*" vises det til avsn. 7.6., 7.8. og 7.9.4. På bakgrunn av dette mener Fylkesmannen at forskriften ikke endres på dette punkt. Begrepet "*bufe*" er benyttet for å skille mellom reindrift og annen beitenæring. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av hytter og naust, jf forskriftens § 3 pkt 1.3. I et fåtall områder kan det være ønskelig med oppsynsbuer for offentligrettslige formål. Grunneier skal på samme måte som i dag godkjenne slike tiltak, og i denne prosessen er det rimelig å vurdere om også grunneiers bygningsmessige ønsker kan kombineres med de offentlige formålene.

Ut fra nasjonalparkens formål, dagens praksis og fjellovens bestemmelser, finner fylkesmannen ikke grunnlag for å hjemle i forskriften at fjellstyrene kan merke stier m.v. Fylkesmannen har merket seg at det er liten tradisjon for merking i området, og at partene ønsker "diskret" merking. Temaet kan trekkes inn i et forvaltningsplanarbeid.

Fylkesmannen mener at det innen rammene av en nasjonalpark er riktig at sommerboplassene for reindriften blir "*brukssoner*". Fylkesmannen viser til høringsdokumentet, der fylkesmannens intensjon med opprettelsen av sonene kommer fram.

Norske Reindriftsamers Landsforbund mener retten ihht reindriftsloven til å oppføre nødvendige gjeterhytter, gjerder og anlegg er innskrenket. NVE ber om at det tas inn en bestemmelse som legger forholdene til rette for drift og vedlikehold av linjenettet, gjenoppbygging av ledninger som følge av totalrenovering eller nødvendig økning i linjetverrsnitt. Vernet må ikke være til hinder for erosjonssikring av eksisterende anlegg. Bergvesenet mener, med utgangspunkt i fylkesmannens forslag om midlertidig vern av Raudfjellet, at forskriften ikke ivaretar nødvendige tillatelser for undersøkelser av mineralforekomsten. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund ber om at det tillates funksjonsendring av bygninger så lenge det ikke strider mot verneformålet, og at det tas tilstrekkelig hensyn til tradisjonell byggeskikk. NORSKOG er negativ til forskjellsbehandlingen mellom ulike kategorier av hytteeiere og ulike rettighetshavere mht drift og bygging av hytter/buer, og mener det bør være fleksibilitet i forhold til næringsutvikling. Norges fjellstyresamband mener nybygg (gjeterbu/oppsynsbu) må kunne tillates ved dokumenterte behov.

DN viser til at det ikke er kraftlinjer eller lignende anlegg innenfor det foreslåtte verneområdet. DN mener det derfor ikke er nødvendig å endre forskriften slik NVE ber om. DN går inn for vern av Raudfjellet, jf. avsnitt 8.2.5. I en nasjonalpark åpnes det for vitenskapelige undersøkelser. Geologiske undersøkelser innenfor verneområdene vil derfor ikke være knyttet til ressursutvinning, men være begrenset til ren kartlegging. DN peker på at det generelt for nasjonalparkene i Norge legges opp til en streng praksis når det gjelder nybygging og omdisponering av bygninger og tekniske inngrep, herunder ombygging/tilbygg. Når det gjelder bruksendring av bygninger, vil betydning for verneverdiene være avgjørende for om det skal gis slik tillatelse. I noen tilfeller vil ikke bruksendring ha vesentlig betydning for verneverdiene. For å gi forvaltningsmyndigheten større rom til å vurdere om det skal kunne gis tillatelse til endret bruk av bygninger, har DN i forskriftens pkt 1.3.d strøket ordlyden "*som ikke medfører endret bruk*". For å presisere at eventuelt utvidelser av bygninger gjelder små areal, er dette presisert i forskriften ved å føye til ordet "*mindre*" foran "*utvidelse av bygninger*". DN viser til at forskriften åpner for oppføring av enkle hytter/buer i forbindelse med nødvendig oppsyn og gjeting. DN støtter for øvrig fylkesmannens vurderinger og tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet. Forskriftens § 3 pkt 1.2 a er justert slik at vedlikehold av reindriftsanlegg er nevnt spesielt. I pkt 1.2 b er det åpnet for at oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter på tradisjonelle plasser i forbindelse med reindrift kan skje uhindret av vernet. Det er dermed åpnet for slike oppføringer uten forutgående søknad og tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det er et vilkår at forvaltningsmyndigheten skal ha mulighet til å begrense tiltakets skadevirkninger i verneområdet. Det er derfor i forskriften tatt inn at forvaltningsmyndigheten på et senere tidspunkt kan kreve gjerder og samleanlegg fjernet, f.eks. dersom reindriften opphører, gjerdet eller anlegget går ut av bruk eller ikke lenger tjener sin opprinnelige funksjon. Det er kun gjerder og samleanlegg oppført etter vernetidspunktet som kan kreves fjernet.

8.3.4 Plantelivet

AS Værdalsbruket mener punktet om vern av plantelivet bør lyde "*Vegetasjonen, herunder også døde trær og busker, er vernet mot skade i strid med verneformålet*". Statskog SF viser til at den "*ubebodde*", men mye brukte fjellgården Holden har flere hus som jevnlig er i bruk. Flere har kulturhistorisk interesse. Statskog SF ser det som en fordel om man kan ta ut tømmer til vedlikehold av bygningene på Holden gård, og at man kan hogge ved til gårdens forbruk. Flere, bl.a fjellstyrene mener uttak av trevirke er en del av bruksretten. Fjellstyrene må kunne ta ut ved til sine hytter. Bruksrettshavere i Verdal krever at det ikke må legges restriksjoner på uttak av tømmer og ved til bruk på setervollene. Hytteiere krever å ta ved nær hytta, opprettholde vedretten, og ikke måtte søke om uttak av ved til brensel. Eventuelt at det er nok med at det gis melding om uttak av brensel. Her nevnes også at landbruket må likebehandles med reindriften. Enkelte mener at forskriften også må gjelde andre beitedyr enn rein, sau og storfe. Fjellstyrene mener beite skal reguleres etter fjellovens bestemmelser. Flere er negative til at DN ved forskrift skal kunne regulere beitet. Naturvernorganisasjoner er opptatt av at antallet dyr på beite bør bestemmes/begrenses, eventuelt etter faglige vurderinger basert på botaniske registreringer. Flere ønsker at det skal være tillatt med uttak av friskt trevirke til lavvo eller gapahuk i skogsterreng. Enkelte uttrykker bekymring for at forskriften skal regulere ulike forhold, eks. snarefangst, på en uønsket måte. Flere ønsker å fjerne setningen om at nærmere retningslinjer for uttak av kvist og dødt virke kan fastsettes i forvaltningsplan. Enkelte, herunder fjellstyrene i Lierne, mener uttak av planter er en lovfestet bruksrett som er viktig for landbruket (eks. salg av urter). Det foreslås at planter eventuelt fredes ved behov, og at plukking ikke begrenses til eget bruk. Flere mener uttak av brensel og trevirke også må gjelde landbruksnæringen, eller næringsdrift etter fjelloven.

Reindriftsnæringen peker på at formuleringen om uttak av brensel, trevirke og materiale til husflid er med på å uthule deres rettigheter. Reindriften krever at retten til uttak skal være som før.

Fylkesmannen er enig i at punktet om fredning av vegetasjonen kan endres, og foreslår følgende ordlyd: "*Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, skal vernes mot skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.*" Fylkesmannen mener det er riktig å ha hjemmelsgrunnlag i nasjonalparkforskriften, slik at vedhogst kan vurderes ut fra naturgitte forutsetninger på stedet. Veduttak i skogområder med god tilvekst av lauvvirke må kunne vurderes på en annen måte enn tilsvarende veduttak i fjellterreng. Forvaltningsplanen vil regulere omfang og driftsform. Forskriften hjemler ikke uttak av tømmer.

Fylkesmannen har forståelse for Statskogs interesse for å holde Holden-gården i hevd. Når det gjelder ulike skjøtselstiltak, er dette hjemlet i forskriften, og her kan en se for seg tiltak som innebærer uttak av tømmer for restaurering av bygning eller kulturlandskap. Det kan gis tillatelse til uttak av trevirke til brensel. Det bør utarbeides forvaltningsplan for dette. Fylkesmannen mener det er riktig å ha en konservativ holdning til beitedyrarter i nasjonalparkene ut fra en føre-var holdning, og legger her til grunn så vel sykdomsfare, genetisk "forurensning", økologisk konkurranse, beitetrykk og tradisjon. I forhold til antall dyr på utmarksbeite, legger fylkesmannen til grunn at eksisterende lovverk normalt benyttes. Dersom beitet, mot formodning, utvikler seg slik at verneverdiene forringes, kan DN utarbeide forskrift som regulerer beiting. Dersom det blir behov for en slik regulering, er det en følge av at gjeldende regelverk og eksisterende forvaltningsordninger ikke makter å styre beitetrykket.

Fylkesmannen mener at det kan være aktuelt å drøfte begrepet "*friskt trevirke*" i tilknytning til forvaltningsplan. Fylkesmannen er for øvrig enig i at setningen om at nærmere retningslinjer for uttak av kvist og dødt virke kan fastsettes i forvaltningsplan, strykes.

Uavhengig av spørsmålet om innsamling av planter i næringsøyemed er en bruksrett knyttet til allmenningsbruk, mener fylkesmannen at omfattende (kommersiell/industriell) innsamling av plantemateriale ikke er ønskelig i nasjonalparkene. Fylkesmannen foreslår å opprettholde forskriftens formulering.

Fylkesmannen peker på at uttak av materiale til samisk husflid også reguleres av reindriftsloven. Tilleggsreguleringen i verneforskriften vil neppe påføre reindrift/samisk næring særlig praktiske ulemper. Fylkesmannen finner det riktig å ha hjemmelsgrunnlag i nasjonalparkforskriften, slik at eventuelt uttak av materiale til samisk husflid kan vurderes ut fra naturgitte forutsetninger og aktuelle verneverdier.

Fylkesmannen viser bl.a. til reindriftslov og fjellov som grunnlag for ulikebehandling av rettighetsspørsmål. Fylkesmannen mener at det kan være aktuelt å drøfte temaet "*særegne vekstformer*" i tilknytning til forvaltningsplan, men mener for øvrig at *nærmere retningslinjer for uttak av brensel og trevirke i forbindelse med reindrift kan fastsettes i forvaltningsplan*, strykes.

Riksantikvaren mener det bør tas tilstrekkelig hensyn til at det fortsatt er behov for materialer fra naturen til istandsetting og vedlikehold av samiske kulturminner. Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) mener det må komme klart fram at reindriftsnæringen har rett til uttak av brensel og trevirke. NRL understreker at kompetansen til å regulere reintallet ligger hos reindriftsmyndighetene, og at det er Reindriftsstyret som har myndighet til å fastsette høyeste reintall. Norges fjellstyresamband mener behov for uttak av brensel og trevirke for bruksberettigede må likestilles med reindriftens behov. Norges fjellstyresamband, Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund mener beitepress reguleres best lokalt, og ønsker at

punktet om at DN kan regulere beitet strykes. Naturvernforbundet og SABIMA mener det er svært viktig at DN gjennom forskrift kan regulere beiting av hensyn til verneverdiene.

DN mener bestemmelsen om vern av plantelivet bør stå som i forskriftsmalen og således være lik andre nasjonalparkforskrifter. Ordlyden "*vernes mot all skade og ødelegging*" er ment som en tydeliggjøring og vil ikke ha betydning for utøvelse av vanlig friluftsliv.

DN gjør oppmerksom på at beitebestemmelsen er tenkt brukt i forhold til eventuelt nye former for beite, nye typer beitedyr og ved økt beitepress. Tamreindrift vil i utgangspunktet bli regulert gjennom annet lovverk/bestemmelser. DN tilrår at bestemmelsen om regulering av beite beholdes i forskriftene. DN har endret formuleringen om beite og bålbrenning i tråd med standard mal for nasjonalparkforskrifter. DN mener forskriften ivaretar hensynene som nevnt av Riksantikvaren og NRL. Når det gjelder merknaden fra Norges Fjellstyresamband, viser DN til fylkesmannens kommentarer. DN støtter for øvrig fylkesmannens merknader og tilråding.

Miljøverndepartementet viser til at forskriftens pkt 2.2.e er justert slik at den i samsvar med bestemmelser for tilsvarende reindriftsområder. Likeledes er det i pkt 2.4. presisert at en eventuell beiteregulering ikke gjelder reinbeite. Dette innebærer at DN ikke kan regulere reintallet innen et reinbeitedistrikt. Det forutsettes at reindriftsmyndighetene generelt fastsetter reintall som er bærekraftig i forhold til beitegrunnlag og sårbar vegetasjon. Hvis det oppstår en situasjon innenfor et verneområde hvor beitetrykket fra rein etter DNS vurdering er i konflikt med viktige verneverdier, vil DN og reindriftsmyndighetene i samråd vurdere og eventuelt iverksette tiltak for å unngå og eventuelt restaurere slike skader. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

8.3.5 Dyrelivet

Fylkeskommunen m.fl. peker på at vernet ikke må bli et redskap for en strengere rovdyrforvaltning. Fjellstyrene m.fl. mener det må framgå av verneforskriften at jakt og fiske i statsallmenningene forvaltes etter viltlov/innlandsfiske lov, samt fjellov i statsallmenningene. Flere mener at det må være tillatt med utsetting av fisk fra lokal stamme der det tidligere er satt ut fisk, eller der man er usikker på om det er satt ut fisk. Det må gis mulighet for utsetting av røye. Enkelte nevner at innenbygdsboendes rettigheter etter fjelloven bør stadfestes i verneforskriften, og at retten til snarefangst etter ryper må sikres. Norsk ornitologisk forening mener forvaltningen må kunne regulere tilgang til småviltjakt, og eventuelt innføre jaktforbud etter år med lav produksjon. Snåsa kommune og fjellstyret mener at jakt i sone B, Gressåmoen, bør opprettholdes etter tidligere bestemmelser. AS Værdalsbruket mener forskriftens pkt. 3.1, bør omformuleres til "*..... mot unødvendig skade og forstyrrelse*".

Fylkesmannen mener at forskriftsteksten tydelig viser til viltlovens bestemmelser når det gjelder jakt (også på store rovdyr og snarefangst på ryper). Grunneier/grunnforvalter har samme posisjon i viltforvaltning og fiskeforvaltning innen nasjonalparkene som i områder utenfor, og verneforskriften regulerer ikke rettighetsspørsmål m.h.t. jakt og fiske. Forskriften hjemler ikke de reguleringer Norsk ornitologisk forening ønsker m.h.t. begrensninger av jakt. Forskriftens pkt 3.1. vedrørende forbud mot utsetting av dyr, omfatter ikke husdyrbeite som er tillatt, jf § 3 pkt 2.2. og 2.4. Forskriften er for øvrig justert for at den skal være bedre i samsvar med standardforskriftene. Dersom det gis tillatelse til utsetting av fisk, jf forskriftens § 3 pkt 3.3, skal det settes vilkår for virksomheten i henhold til retningslinjer i den fylkesvise kultiveringsplanen for innlandsfisk.

Norges fjellstyresamband ønsker at forskriften i nasjonalparkene på samme måte som for landskapsvernområdene viser til at jakt og fiske er tillatt etter gjeldende særlover. Norges

Bondelag og Norges Skogeierforbund mener det også bør presiseres at fangst etter viltloven er tillatt. De ber også om at jaktforbudet i sone B oppheves. NJFF ber om at viltlovens bestemmelser også gjelder for sonen Gressåmoen.

DN peker på at det etter opprettelsen av Gressåmoen nasjonalpark ikke er tradisjon for jakt på hjortevilt i dette området. Fylkesmannen, Snåsa kommune og fjellstyret ønsker fortsatt forbud mot slik jakt her. Gressåmoen er et urskogspreget område. Jaktrestriksjoner styrker disse opplevelseskvalitetene bl.a. ved at en kan forvente å oppleve hjortevilt som har en annen terskel for forstyrrelser. Dette fordi viltet er relativt tradisjonell i sin arealbruk, og lærer hva som er trygge områder. Elgjakt kan også generere noe motorferdsel pga uttransport av felte dyr, noe som ikke ønskelig i dette området med mye bæresvak mark. I regionen er det store områder som er tilgjengelige for jakt. Etter DN's mening er verdien av å opprettholde Gressåmoen som et område med jaktrestriksjoner, større enn å åpne for jakt etter viltloven. DN støtter forøvrig fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at forskriftens § 3 pkt 3.2 er presisert i forhold til reindriftingsrettens regler.

8.3.6 Ferdsl

AS Værdalsbruket mener punktet om ferdsl bør presiseres til " *...skjer unødig skade på naturmiljø ..*". De mener også at opplisting av arrangementstyper ikke er hensiktsmessig, og foreslår formuleringen: "*Organisert bruk av nasjonalparken til større idrettsarrangement e.l. må ha særskilt tillatelse.*" Punktet vedrørende regulering av ferdsl, bør etter Værdalsbrukets mening endres til "*.....regulere eller forby all ferdsl når det er nødvendig av hensyn til verneformålet*". Snåsa Frivillighetsentral mener meldeplikt ved organiserte turer er unødvendig, og at all ferdsl til fots må være tillatt, med forbehold for kalvingsperioden for rein. Forskriften er ikke i samsvar med naturvernloven § 22 om regulering av ferdsl innen nærmere avgrensede områder av hensyn til naturmiljøet. Reguleringer kan ikke gjelde hele parken, og kun av hensyn til naturmiljøet. Nordli fjellstyre mener bruksprøver og trening av jakthunder må sees i sammenheng med forvaltning av viltet, og ligge innenfor fjellstyrets myndighetsområde. Flere er kritiske til at organiserte turer med hest bare godkjennes etter fast trasé. Enkelte ønske "fri ferdsl" med hest, mens andre ber om at det ikke legges restriksjoner på ferdsl langs spesielle traséer, slik som de gamle ferdslsårene mellom Imsdalen og Gaundalen. En person viser til et behov for å kjøre hest og vogn til hytta i tilknytning til bærplukking, mens andre nevner at de ønsker å ri til hytter, fiskevatn o.l. Det fremmes forslag om at kløvhest må tillates, men at det settes et øvre tak på antall hester, f.eks. 10, som også gjelder uorganisert bruk. Enkelte peker på at forvaltningsmyndigheten ikke må kunne forby allmenn ferdsl i området som følge av tradisjonelt friluftsliv.

Fylkesmannen ser at endringsforslaget fra AS Værdalsbruket kan virke klargjørende dersom det menes at slitasje som følge av friluftsliv er akseptabelt innen nasjonalparken. Fylkesmannen mener imidlertid at forskriften primært skal sikre at natur- og kulturmiljøet i nasjonalparkene ikke forringes, bl.a. som følge av ferdsl. Det er lite ønskelig å gradere forringelse i nødvendig/unødvendig. Fylkesmannen foreslår at forskriften pkt. 5.1. endres til: "*All ferdsl skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner*". Når det gjelder organisert bruk av nasjonalparken, har fylkesmannen brukt standardformuleringer for nasjonalpark bestemmelser. Intensjonen er ikke å regulere det tradisjonelle friluftslivet, men å sikre hjemmel for regulere virksomhet som kan skade natur- og kulturmiljøet. Melding/søknad om påtenkt aktivitet før den gjennomføres, vil gi et "føre-var" grunnlag for å vurdere om det kan oppstå skader på miljøet. Fylkesmannen mener det er riktig å ha en liste som viser eksempler på aktiviteter som krever særskilt tillatelse. Fylkesmannen finner det

ikke naturlig å tillegge fjellstyrene særskilte forvaltningsoppgaver i tilknytning til forskriftspunktet.

Fylkesmannen viser til at "uorganisert" ridning og bruk av kløvhest ikke reguleres direkte av forskriften. Organisert reiselivsvirksomhet i nasjonalparken krever særskilt tillatelse. Ved behandling av søknader kan forvaltningen sette betingelser til virksomheten, f.eks. i forhold til antall hester og valg av traséer. Det er derfor overflødig å regulere trasévalg direkte i forskriften. Forskriften regulerer bruk av hest og vogn. Fylkesmannen mener det er nødvendig for å kunne stille særskilte betingelser for slik ferdsel.

Fylkesmannen viser til at formuleringen om DN's adgang til å regulere ferdselen tar utgangspunkt i naturvernlovens § 22, og inngår i standardforskriften for nasjonalparker.

Statskog SF mener man må være forsiktig med å sette for mange begrensninger i adgangen til slike naturområder (for eksempel at skoleklasser må melde fra om turer). Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund ber om at krav om tillatelse til jakthundprøver strykes. FRIFO mener kravet om meldeplikt er uheldig fordi det vil skape merarbeid og hindre spontanitet og naturlig utferdstrang.

DN har endret ordlyden i forhold til ferdsel slik at denne er i tråd med gjeldende forskriftsmal for nasjonalparker. Dette innebærer bl.a. at forskriften ikke er til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet, må ha særskilt tillatelse. DN støtter for øvrig fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at forskriften heller ikke er til hinder for at f.eks. grunneier også kan organisere tradisjonell turvirksomhet til fots dersom det ikke er til skade for verneverdiene.

8.3.7 Motorisert ferdsel

Reindriftsinteressene mener det generelle forbudet mot motorisert ferdsel er et omfattende inngrep i forhold til reindriften og kan ikke aksepteres. De mener forskriften uthuler samiske rettigheter. Bruk av motorisert hjelpemiddel avhenger av situasjonen og kan ikke angis detaljert gjennom plan. Fylkesmannens forslag om søknad og plan er praktisk ugjennomførbar. Det kreves at motorisert ferdsel, herunder retten til å bruke helikopter og barmarks-kjøretøy skal være som før. Reindriften mener seg kompetent til å vurdere når dette går på bekostning av naturen.

En rekke parter, primært næringsorganisasjoner i landbruket, ønsker at det på lik linje med reindriften også skal være tillatt med bruk av beltekjøretøy på vinterføre for egen aktivitet. Tilsvarende mener enkelte at reindriften's regler for barmarkskjøring også må gjelde for landbruket. Andre mener at det ikke må være restriksjoner på nødvendig motorferdsel i forbindelse med næringsdrift. Flere ønsker å utvide ordningen om utkjøring av storfe til også å gjelde småfe, samt å kunne medbringe kjøretøyet inn i terrenget før storviltet/storfe er felt/lokalisert. Det er et ønske om å bruke luftfartøy for utfrakt av felt storvilt, samt sykt/skadd/nødslaktet storfe. Det bes også om at bestemmelsen må gjelde den som utfører jobben på vegne av rettighetshaver. Flere parter mener at beitedyrleting må kunne skje etter behov og ikke betinget av årstid. AS Værdalsbruket mener bestemmelsen om barmarkskjøretøy til seter med aktiv landbruksdrift diskriminerer andre med nødvendig transportbehov. Det bør derfor endres til "*bruk av barmarkskjøring til nødvendig transport*". Forskriften bør også endres til å omfatte både beltekjøretøy på snødekt mark og luftfartøy.

Lierne Næringsforening ber om at det gis åpning for bruk av motor på båt ved framtidig næringsfiske, spesielt i Langvatnet. En mener båt/motor i Vivassfiskløysa må kunne brukes som før. Nordli fjellstyre mener forskriften må åpne for transport til "fangstbaser/-hytter" for snarefangere, bruk av egen snøskuter til fjellstyrehytter, samt bruk av snøskuter ved leting etter beitedyr. Lierne SP ønsker at motorferdsel forvaltes slik at næringsutøvelse og høsting i forbindelse med jakt og fiske framdeles kan utøves. Lierne V ønsker et nytt punkt i forskriften der det står at fiskeløypene/skuterløypene kan opprettholdes og gamle og nye fiskeløyper må kunne tas i bruk. Flere anmerker et behov for motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av båter, samt transport av båt/motor til/mellom fiskevatn i nasjonalparkene.

Flere bemerker at bruk av snøscooter til hytter for transport av bagasje, ved, materiale o.l, ikke må være ubegrenset. Kjøretillatelse må kunne gis til eier, familie, bruker, leietaker av hytte. Dekning av det reelle transportbehovet bør være viktigere enn hvem som kjører. Lierne næringsforening viser til at mange hytter er satt opp for å nytte bruksretter, og at tidsriktig bruk må sikres. Enkelte i Lierne mener det bør være en trasé for beltekjøretøy mellom Berglia i Lierne og Gjevsjøen. Eiere av hytter langt inn i fjellet viser til et særlig stort behov for motorferdsel. En gruppering mener kommunenes soneinndeling må ligge til grunn for motorferdsel. En person ønsker at egentransport med snøscooter i henhold til legeattest må være tillatt.

Lierne AP mener at eksisterende motorisert ferdsel i utmark må beholdes. Flere tar opp ervervsmessig kjøring, og mener i hovedsak at dette er uønskede/urealistiske alternativer i sine områder. En privatperson mener sterkere restriksjoner på bruk av beltemotorsykkel innebærer at allmennheten mister retten til å bruke natur.

Fylkesmannen mener at naturvernloven og hensynet til verneverdiene tilsier at motorferdsel normalt bør reguleres strengere i en nasjonalpark enn andre områder. Barmarkskjøring i nasjonalparkene bør holdes på et minimum.

Vedrørende reindriftens behov for motorisert ferdsel, vil fylkesmannen bemerke at også reindriftsloven legger også opp til at både bruk av luftfartøy og barmarkskjøretøy reguleres. Fylkesmannen mener at handlingsrommet for bruk av luftfartøy i reindriften må være betydelig større enn det som utvises for bruk av barmarkskjøretøy. Man ser for seg at reinbeitedistriktene planlegger behovstilpasset bruk av luftfartøy i tilknytning til lovpålagt driftsplanlegging. Dersom planleggingen samordnes med forvaltningsplanarbeidet, antas det at reindrift i nasjonalparken kan videreføres uten særlig byråkratisk merbelastning. Det legges opp til at snøscooter tillates brukt i forbindelse med reindrift.

Når det gjelder ønsker om at landbrukets barmarkskjøring skal kunne skje som for reindriften, viser fylkesmannen til at det er en grunnleggende forskjell på jordbruk og sørsamisk reindrift i området. Reindrift er en helårsnæring, og nasjonalparken omfatter kjerneområdene for reindriften. For jordbruket er beitesesong lik barmarksesong, og nasjonalparkområdene utgjør periferiområder for næringen. Det er dessuten et ulikt juridisk utgangspunkt i motorferdselslov og reindriftslov. Motorferdselloven §4 og presiseringer i Miljøverndepartementets rundskriv T-1/96, gir i utgangspunktet svært liten åpning for bruk av barmarkskjøretøy i tilknytning til den landbruksaktiviteten som pågår i nasjonalparkområdene. Når det gjelder landbrukets barmarkskjøring etter forskriftens § 3 pkt 6.3.f, viser fylkesmannen til at dette er ment å ivareta behovet for et begrenset kjørebøve i tilknytning til seterområdene i Skjækerdalen. Fylkesmannen er ikke kjent med tilsvarende drift/anlegg andre steder i nasjonalparkene, og forskriften er ikke ment å omfatte annen virksomhet.

Vedrørende utfrakt av småfe mener fylkesmannen at dette ikke hører inn under dette punktet ut fra vanlig praksis og dyrevernhensyn. Forskriftsforslaget gir imidlertid en avgrenset mulighet for frakt av småfe med motorkjøretøy, jf § 3 pkt 6.3.f. Fylkesmannen viser til at bruk av helikopter for utfrakt av dyr for enkelte områder kan gi miljøfordeler, men fylkesmannen ønsker ikke å hjemle dette direkte i forskriften. Forskriften åpner for at det kan gis tillatelse til utfrakt av dyr og beitedyrleding etter søknad. Forvaltningsmyndigheten kan i den forbindelse sette vilkår for områdebruk og tidsrom. Fylkesmannen har ikke ment at kjøretøy som skal brukes for frakt av felt storvilt, kan bringes inn i terrenget før storviltet er felt. Fylkesmannen ser imidlertid at det kan være formålstjenlig å bringe kjøretøyet inn til fast jakthytte når denne tradisjonelt har vært utgangspunktet for jakten. Fylkesmannen foreslår derfor at forskriften åpner for dispensasjon for dette.

Fylkesmannen peker på at både Langvatnet i Lierne og Vivassfiskløysa i Snåsa er over 2 km² og hører inn under § 4 i motorferdselloven. For begge vannene er det gjennom kommunal forskrift bestemt at motorferdsel ikke er tillatt, men kommunene kan gi dispensasjon fra forbudet. Begge vannene ligger delvis innenfor den foreslåtte nasjonalparken. En betydelig del av Langvatnet ligger dessuten innenfor Arvasslia naturreservat, som grenser opp mot nasjonalparken. I dette naturreservatet er motorferdsel forbudt. Fylkesmannen finner det riktig å foreslå tillatelse til bruk av motor på båt i Vivassfiskløysa slik at motorferdselsloven og kommunale forskrifter kan gjøres gjeldende for hele vatnet.

Fylkesmannen mener en rekke ønsker om ferdsel i tilknytning til jakt, fangst, hyttebruk, båtbruk o.a. må avvises fordi de ikke er hjemlet i gjeldende motorferdselslov/nasjonal forskrift. Fylkesmannen foreslår en praksis for bruk av beltekjøretøy på snødekt mark som ligger relativt nær bestemmelsene i motorferdselsloven. Fylkesmannen mener at det ikke kan legges til grunn en mer liberal fortolkning av denne type spørsmål i en nasjonalpark enn fortolkningene i MD-rundskriv T-1/96. Fylkesmannen mener at miljøbelastningene som følger av den ønskede motorferdselen, vil være negativ for nasjonalparken. Etter fylkesmannens oppfatning vil det foreslåtte nivået på motorferdselen ikke forårsake ubotelig skade på natur- og opplevelsesverdier i verneområdene. I samsvar med presiseringer i nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark, foreslår Fylkesmannen å åpne for at varige funksjonshemmede kan gis mulighet til transport til egen hytte.

Fylkesmannen har tatt inn særlige bestemmelser for isfiskeløyper i forskriftsforslaget for Lierne nasjonalpark. Dette ønskes ikke overført til Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark fordi det ikke finnes fiskeløyper fra før. Nasjonalparkforslaget omfatter dessuten sårbare naturvern-, friluft- og viltområder som utelukker ordningen i h.h.t. § 8 i Nasjonal forskrift for motorferdsel.

Fylkesmannen finner ikke særlige grunner for å ta med begrepet næringsfiske i forskriften, dels fordi det i nasjonalparkene er lite ønskelig med den motorisering (direkte/indirekte) næringsfiske kan generere, og dels ut fra en vurdering av de reelle næringsverdiene som ligger i kommersielt fiske her. Aktuelle vann er langt fra vei, høyereliggende og med lav produksjon. Fylkesmannen mener derfor at vannene har et lite potensiale for næringsfiske.

Forsvarsbygg viser til at Forsvarets lavtflygingsområde går over store deler av forslag til Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, og påpeker at det er nødvendig med et unntak fra motorferdselsforbudet for militær øvelsesvirksomhet fra hovedflystasjonene Ørland og Bodø. Norske Reindriftsamers Landsforbund krever at det i forskriften framkommer at motorisert ferdsel i forbindelse med reindrift reguleres i samsvar med stadfestet distriktsplan. NVE mener det må tillates bruk av motorisert kjøretøy i forbindelse med drift, vedlikehold og fornyelse av elektriske anlegg. NORSKOG mener lufttransport vil være et bedre alternativ enn bakke transport også for andre typer næringsvirksomhet enn reindriften og fjellgårdene, og

mener det bør legges opp til større fleksibilitet mht lufttransport. FRIFO mener de mange unntakene fra motorferdsel forbudet må fjernes fra forskriften. NLH er skeptisk til barmarkskjøring. SABIMA mener motorisert ferdsel må holdes på et minimum, og er svært skeptisk til utstrakt bruk av luftfartøy til dyreleting og utfrakting av storvilt.

DN vil framheve at naturens egne lyder og fravær av motorstøy er en viktig del av det en kan kalle urørt natur, og et sentralt karaktertrekk for områder vernet som nasjonalparker. Av hensyn til naturmiljøet og opplevelsesverdiene er det etter DNs mening viktig at motorferdselen holdes på et minimum i nasjonalparkene. DN vil spesielt peke på at planområdet er viktig for flere rovfuglarter, hvorav flere er oppført på rødlista. Hekketiden for kongeørn og jaktfalk overlapper med bruken av snøscooter. Særlig kongeørn er svært følsom for forstyrrelser fra motorferdsel i hekketiden. Mange av hekkeområdene ligger i innfartssonen til fjellområdene. Det er derfor stor fare for at mye motorferdsel på denne tiden vil påvirke hekkingen negativt.

Når det gjelder Forsvarets lavtflyging, vil DN peke på det i følge NOU 2001:15 har spørsmålet om Forsvaret bør drive sin virksomhet uhindret av vernevedtak gitt i medhold av naturvernloven, flere ganger vært oppe til vurdering. Etter gjeldende lovgivning står ikke Forsvaret og dets lavflygingsvirksomhet i noen særstilling. Dette innebærer at det i hvert enkelt vernevedtak gitt i medhold av naturvernloven kan settes begrensninger for lavflygingsvirksomhet. Individuell vurdering i hvert enkelt verneområde er viktig. Den foreslåtte Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark er et viktig område for fjellrev og rødlistearter av rovfugl. I tillegg er friluftsliv trukket fram i formålet. Lavtflyging vil i denne sammenhengen være et problem både i forhold til dyrelivet som en ønsker å ta vare på, og i forhold til det friluftslivet som utøves. På bakgrunn av nevnte årsaker ønsker ikke DN å foreta endringer i forskriften ut i fra militær lavflygingsaktivitet. I høringsforslaget til NOU 2001:15. *Forsvarets områder for lavtflyging* er lavtflygingsgrensen satt til 300 m. Det kan likevel komme generelle endringer i forhold til oppfølging av NOU 2001:15 om Forsvarets områder for lavtflyging, hvor det er foreslått å heve denne grensen i visse områder. DN vil peke på at også motorferdsel knyttet til reindrift i verneområder reguleres etter naturvernloven og gjeldende verneforskrifter for området. Det er etter DNs mening naturlig at reinbeitedistriktenes driftsplaner blir et viktig grunnlag for utarbeidelsen av forvaltningsplanen.

DN vil peke på at det ikke er kraftlinjer eller lignende anlegg innenfor verneområdet. DN mener det derfor ikke er nødvendig å endre forskriften slik NVE ber om.

Når det gjelder bruk av lufttransport utover det som er nevnt særskilt i forskriften, legges det opp til at lufttransport unntaksvis kan godkjennes ved særskilt omfattende materialtransport. DN foreslår en presisering om at det er beltegående kjøretøy som er aktuelt ved utkjøring av felt storvilt. DN peker på at setningen "*Forvaltningen kan godkjenne leiekjøringsordninger som ivaretar transportbehovene*" er en alminnelig vilkårssetting som hører hjemme i en forvaltningsplan, og har derfor strøket setningen fra forskriften.

DN viser for øvrig til fylkesmannens merknader og støtter fylkesmannens tilråding for de enkelte punktene.

Miljøverndepartementet viser til at foreliggende forslag til forskrift etter departementets oppfatning, ivaretar reindriftenes behov for motorisert ferdsel tilsvarende som i andre nasjonalparker hvor samisk reindrift står sentralt. For motorferdsel som krever spesiell tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, legges det for reindriften opp til en praksis med flerårige tillatelser som del av godkjent reinbeitedistriktplan i henhold til reindriftenloven. Dette for at næringen skal kunne utøves på tilfredsstillende måte.

Forsvarets lavtflygingsområder berører den foreslåtte nasjonalparken. Lavtflyving under 300 meter tillates vanligvis ikke i nasjonalparker. Formålet med vernet er knyttet bl.a. til et rikt dyreliv med bl.a. hekkende rovfugl og ynglende fjellrev. I tillegg er områdene av stor betydning for friluftsliv. Det vises i den forbindelse til *St.prp. nr 65 (2002-03) jf Inst. S. nr 260*, hvor det bl.a. legges vekt på fravær av støy som en viktig del av den merkevaren norske nasjonalparker skal representere. På bakgrunn av dette er lavtflyving lite ønskelig i dette området. Departementet viser til at forvaltningsmyndigheten likevel kan gi tillatelse til slik aktivitet, tilsvarende som bl.a. i Dovrefjell nasjonalpark og i Børgefjell nasjonalpark. Forutsetningen er at det skjer på tider av året og over områder hvor dyrelivet i området er minst sårbart. Det vises for øvrig til forskriftens § 3 pkt 6.2 a og 6.3.a vedr. unntak for bla. militær operativ virksomhet, og hvor øvingskjøring for de samme formålene må ha særskilt tillatelse. Utover dette slutter departementet seg til direktoratet.

8.3.8 Forurensning

Flere mener at avfall må kunne brennes som før, f.eks. ved private hytter og reindriftshytter. Det kommer også fram motforestillinger mot å ha bestemmelser om støy i forskriften. Flere mener at kalking og gjødsling av innmark må skje etter behov, og at bestemmelsen må fjernes. Reindriften mener de har rett til å bruke kalk/sand til nedsmelting av gjerder uten søknad.

Fylkesmannen viser til at plikten til å unngå forurensning gjelder uavkortet for brukere/eiere av hytter og anlegg i nasjonalparken, jf forurensningsloven. Siden forvaltningsmyndigheten etter forurensningsloven ikke synes å ha hjemmelsgrunnlag for å gi dispensasjoner fra forbudet mot brenning av avfall fra hytter, kan ikke forvaltningsmyndigheten for nasjonalparkene regne med å gi dispensasjoner. Når det i praksis ikke er dispensasjonsmuligheter, bør heller ikke brukerne forespeiles det. Fylkesmannen foreslår derfor at dette punktet fjernes fra forskriften. Med henvisning til naturvernlovens § 3, samt definisjon av forurensning i forurensningsloven § 6, finner fylkesmannen at det er riktig å forby unødig støy. Siden grenseverdiene som er satt for støy i forskrifter til forurensningsloven ikke er innrettet på å ivareta naturmiljø i verneområder, mener fylkesmannen at begrepet "*unødig*" støy kan brukes. Fylkesmannen foreslår en endring av teknisk karakter i punktet om forbud mot forurensning.

Fylkesmannen viser til at tradisjonen som finnes for kalking og gjødsling i landbruket er knyttet til seterområdene i Skjækerdalen, og forskriften er "skreddersydd" for å dekke et begrenset behov. De aktuelle områdene har dessuten et interessant kulturlandskap. Forskriftens regulering av gjødsling og kalking er et virkemiddel for å sikre en samordning av tiltak, og fylkesmannen ser for seg at problemstillinger i tilknytning til dette drøftes og løses i en forvaltningsplan. Fylkesmannen bestrider ikke reindriftens behov for å vedlikeholde eksisterende sperregjerder, men vil i en nasjonalpark ha innflytelse på hvilke kjemikalier/stoffer som benyttes for eventuelt å framskynde naturlige prosesser, hvordan de anvendes, transporteres og hvor eks. sand tas fra.

DN støtter fylkesmannens tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet.

9. MERKNADER TIL SKJÆKRA LANDSKAPSVERNOMRÅDE

9.1 Navnsetting

Det synes å være bred enighet om navnet Skjækra landskapsvernomsråde.

Fylkesmannen foreslår navnene Skjækra landskapsvernområde.
DN støtter fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet. På bakgrunn av opplysninger fra Sametinget anbefaler departementet at det samiske parallellnavnet for landskapsvernområde er Skæhkerenjohke.

9.2 Avgrensing og verneform

Flere er positive til Skjækra landskapsvernområde i Steinkjer, og det er kommet forslag om at nasjonalparken bør utvides på bekostning av landskapsvernområdet. Flere innspill i Snåsa, i sær fra næringsorganisasjoner, går imidlertid i mot reguleringene som et landskapsvernområde innebærer.

NGU peker på at et mulig potensiale for økonomisk interessante malmbforekomster gjør det ønskelig å justere grensen. Snåsa fjellstyre m.fl. mener arealer i Snåsa ikke må omfattes av Skjækra landskapsvernområde.

Fylkesmannen peker på at endringsforslaget fra NGU ikke knyttes til konkret vurdering av forekomster, og vil om det tas til følge, føre til at Grønlihø, et område av særlig betydning for landskapets karakter og egenart, kommer utenfor verneområdet. Fylkesmannen viser for øvrig til avsnitt 8.2 for kommentar vedrørende grenseoppgangen mellom nasjonalpark og landskapsvernområdet. Fylkesmannen ønsker å videreføre verneforslaget innen de foreslåtte grensene.

Naturvernforbundet mener området bør innlemmes i nasjonalparken, subsidiært bør det innføres plantelivsfredning.

DN viser til fylkesmannens merknader til avgrensningen under 8.2. om Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og anbefaler foreslåtte avgrensing av landskapsvernområdet.

9.3 Forskriften

Høringsuttalelsene fra hytteeierforeningen støtter vern, og ønsker videreføring av den restriktive linjen for motorferdsel som grunneier/Steinkjer kommune har gjennomført. De ber dessuten om at verneforskriften må regulere motorferdsel, og påpeker at situasjonen der DN bør vurdere beitenivået, alt kan være gjeldende. Skjækra samarbeidlag organiserer sauehold (statsallmenning i Snåsa), og krever generell kjøreløype i næring, også om vinteren. De viser også til behov for uttak av brensel. Skogeierforeningen mener at formuleringen "*eller kan virke inn på*" jf § 3 pkt 1. strir mot naturvernlovens § 5. Storparten av forskriftsforslaget er derved lovstridig.

Fylkesmannen viser til at motorferdsel ikke reguleres særskilt i verneforslaget for Skjækra landskapsvernområde. DN kan imidlertid etter forskrift begrense eller forby ferdslen innen avgrensede områder. Uttak av brensel reguleres av forskriften. Vedhogst skal godkjennes i h.h.t. gitte retningslinjer, med utgangspunkt i naturmiljøet.

Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund mener forskriften er for streng i forhold til næringsvirksomhet i jord-/skogbruk og ikke i tråd med Stortingets mening med landskapsvern. Naturvernforbundet ber om at forskriften endres slik at naturskogsområdene

samt spesielle botaniske forekomster kan sikres dersom området ikke innlemmes i nasjonalparken. Det bes om at det presiseres at forbudet mot veibygging også gjelder traktorveger. FRIFO savner et forbud mot motorferdsel.

DN viser til at landskapsvern er en relativt mild verneform i forhold til landbruksaktiviteter som pågår eller har tradisjon i det aktuelle området. Det er likevel klart at også landskapsvernområder setter klare begrensninger for hvilke tiltak/aktiviteter som kan tillates, selv om disse er knyttet til landbruket. For å ta vare på verneverdiene, kan det være nødvendig å regulere landbrukets driftsformer og arealbruk. Etter DNs mening er forskriften i tråd intensjonen med vern som landskapsvernområde.

DN har tatt inn setningen ”*Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse*” i § 3 pkt 2. Dette er i tråd med gjeldende forskriftsmal for landskapsvernområder.

DN viser til at det normalt vil være anledning til hogst i et landskapsvernområde, men at dette skal utføres på en måte som tar hensyn til verneverdiene. Forbudet mot veibygging gjelder alle typer veier, uansett standard. Det er også presisert i forskriften at opplistingen over inngrep som er forbudt, ikke er uttømmende. DN mener det derfor ikke er nødvendig med presiseringen som foreslått av Naturvernforbundet.

Sett i forhold til verneverdiene, mener DN motorferdselloven er tilstrekkelig for å regulere den motoriserte ferdselen i området.

DN støtter for øvrig fylkesmannens vurderinger og tilrådinger.

Landbruksdepartementet viser til at restriksjonsnivået i forhold til skogbruk i landskapsvernområder generelt oppfattes som for strenge, bl.a med fokus på mulighetene for næringsutvikling i distriktene.

Miljøverndepartementet har presisert områdets betydning i samisk sammenheng i formålsparagrafen slik at det blir samsvar med andre tilsvarende landskapsvernområder som også er av stor samisk betydning. Videre presiseres det i § 3 pkt 2.2. at eventuelle beite restriksjoner ikke gjelder reinbeite. Departementet viser til at verneformålet er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap, og at fjellskogens betydning er sterkt fokusert i beskrivelsen av verneformålet. Ut fra dette er det nødvendig å regulere skogbruksaktivitetene i verneforskriften. Videre viser departementet til at arealet er høytliggende og skogbruksmessig marginalt. Skogarealet ligger i følge skogbruksmyndighetene over vernskoggrensen og skogbruket er dermed underlagt spesielle restriksjoner. Det vises også til de miljøkravene som er innarbeidet i Levende Skog, og som i dag i stor grad praktiseres gjennom sertifiseringen av skogbruket. Departementets vurdering er at bestemmelsene i verneforskriften i liten grad vil vanskeliggjøre eventuell framtidig skogsdrift i området. Etter Miljøverndepartementets vurdering er restriksjonsnivået i samsvar med andre sammenliknbare områder. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

10. MERKNADER TIL BERGLIMYRA OG KLUMPLIFJELLET NATURRESERVAT

10.1 Navnsetting

Det synes å være bred enighet om navnet Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat.

Fylkesmannen foreslår navnet Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat.

DN støtter fylkesmannens forslag.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet. Sametinget opplyser at det ikke er noe direkte samisk parallellnavn for området, men at Ohtjenjuananjohke, (Berglielva) eventuelt kan benyttes. Departementet foreslår at dette benyttes som samisk parallellnavn.

10.2 Avgrensing og verneform

Enkelte foreslår alternative verneformer (landskapsvernområde, nasjonalpark). Grunneierne mener skogens verneverdi må beskrives, og vernes som Klumplifjellet barskogsreservat. Fjellstyret mener at forslaget er utarbeidet uten deres medvirkning, og at statsallmenning må tas ut av verneforslaget, eventuelt at det gis full erstatning. Nord-Trøndelag Jeger-og fiskeforening går imot utvidelsen, og mener området kan klassifiseres som landskapsvernområde. Lierne Jeger-og fiskeforening mener at jaktinteressene blir bedre regulert dersom Klumplifjellet blir landskapsvernområde eller nasjonalpark. En person mener at Klumplifjellområdet bør inngå i nasjonalparken, og at Berglimyra naturreservat kan utvides.

Fylkesmannen har i sin forberedelse av saken vurdert ulike verneformer, men har kommet til at naturreservat er mest korrekt. Fylkesmannen mener partene har hatt samme mulighet til å medvirke her som ellers i Lierne. Utvidelsesforslaget knytter landskapselementer, naturtyper og biotoper sammen til en helhet som bl.a bedre vil sikre områdets rike fugleliv og interessante kvartærgeologi. Områdets variasjonsbredde tilsier på ingen måte at grenser eller verneform bør endres. Det vil være unaturlig å gå inn i mosaikklandskapet og forsøke å "skille" ut jaktområder og barskogsreservat fra andre biotyper.

Norges Jeger- og fiskeforbund viser til uttalelse fra lokalavdelingen.

DN støtter fylkesmannens vurderinger og tilråding.

Miljøverndepartementet viser til at området er tilnærmet urørt. Det utgjør et av de rikeste fugleområdene i den trønderske fjellregionen med innslag av til dels sjeldne arter. Sammen med de kvartærgeologiske formelementene, våtmark og myr utgjør dette et helhetlig, egenartet og variert område som etter departementets mening oppfyller naturvernlovens krav til verneformen naturreservat. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

10.3 Forskriften

Flere mener at de gamle reglene for Berglimyra naturreservat må gjelde, eller legges til grunn for det utvidede reservatet. Enkelte høringsparter mener det er innført jaktrestriksjoner på arealer som ikke trenger samme beskyttelse som våtmarksområdene innen tidligere reservatgrenser. Andre mener jakt i området (primært Klumplifjellet) bør forvaltes etter viltloven, og at snarefangst etter ryper må sikres. Noen mener forbud mot jakt på bl.a. grevling, mår og bever er i strid med verneformålet. Lierne JFF mener at forbud mot å bære våpen rammer transitt av våpen. Flere ber om at opplag av båt må være tillatt. Enkelte peker på at bruk av hest ikke må begrenses til bestemte traséer. Noen mener reguleringen ikke må gjelde grunneier eller den som har grunneiers tillatelse. Noen mener det bør tillates organiserte turer som ledd i reiselivsnæringer i regi av grunneier eller med grunneiers tillatelse. Enkelte mener telting og leirslaging som følge av tradisjonelt friluftsliv, herunder uttak av virke til bål, må være tillatt. Enkelte mener DN's mulighet til å forby eller regulere ferdsel må fjernes. Enkelte mener at forskriften må utvides til å gjelde andre beitedyr enn de som er nevnt. Noen er negativ til at DN ved forskrift skal kunne regulere beitet. En rekke parter mener utfrakt av storvilt og sjuk/skadd/nødslaktet beitedyr med barmarkskjøretøy må hjemles direkte i forskriften. Enkelte ber også om at det åpnes for helikopterfrakt. Flere parter

viser til at beitedyrleting må kunne skje etter behov, og ikke betinget av årstid. Det er også ønske om å bruke luftfartøy for utfrakt av felt storvilt, samt sjuk/skadd/nødslaktet storfe. Flere, herunder Sørli fjellstyre, ber om at snøskuterkjøring må kunne foregå etter fast/tradisjonell trasé uten dispensasjon, bl.a til fjellstyrehytter i Grubban og Lakavatnet. Det bes også om at kjøring i landbruksnæring kan skje uten dispensasjon. Det fremmes også ønske om at motorbåt må kunne brukes på Berglielva, og andre elver.

Fylkesmannen viser til at verneforslaget er samordnet med nasjonalparkforslaget, slik at naturreservatkvaliteter knyttet til våtmark, myr og kvartærgeologi primært inngår i et utvidet naturreservat. Verneformålets bredde, og områdets kompleksitet og mosaikk, gjør at fylkesmannen ikke ser grunnlag for å ta til følge innspill om differensierte jaktforskrifter, eller at jakt i hele/deler av området skal forvaltes fullt ut etter viltloven. Fylkesmannen vil heller ikke foreslå at verneform/grenser endres med begrunnelse i at områdene bør åpnes for jakt.

Fylkesmannen presiserer at forskriften forbyr bruk av våpen, ikke lovlig transport.

Båtopplag antas å være mest aktuelt i de områdene våtmarkskvalitetene er størst, og fylkesmannen finner ikke grunnlag for å imøtekomme ønsker om båtopplag. Midlertidig fortøyning av båt i tilknytning til lovlig båtbruk i Berglielva omfattes ikke av forbudet mot båtopplag.

Organiserte turer med hest kan kun skje etter tillatelse (der det kan settes betingelser for virksomheten, eks. i forhold til antall hester og valg av traséer). Lite indikerer at "uorganisert" ridning vil utvikle seg til et problem i området. Ridning kan, som annen ferdsel, reguleres dersom den blir til skade for naturmiljøet. Fylkesmannen finner det derfor overflødig å regulere trasévalg. Forskriften innebærer imidlertid en regulering av hest og vogn. Fylkesmannen mener det er rett å kunne stille særskilte betingelser for slik ferdsel, og ønsker å opprettholde dette. Fylkesmannen foreslår at forskriften endres som følger: *"Kjøring med hest og vogn er bare tillatt på trasé som er særskilt utpekt av forvaltningsmyndigheten."* jf. § 3 pkt 5

I h.h.t. verneforslaget kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til organiserte turer. I den forbindelse kan forvaltningen, av hensyn til vernet, sette vilkår for gjennomføringen. Fylkesmannen opprettholder forslag til vernebestemmelser.

Forbudet mot telting og leirslaging har primært som formål å beskytte fuglelivet i hekkesesongen. Slik aktivitet kan innebære forsøpling, forstyrrelse og slitasje som påvirker øvrige vernekvaliteter. Dersom telting og leirslaging o.l. blir til skade for naturmiljøet, kan den reguleres. Fylkesmannen mener imidlertid at allmennhetens friluftsliv bør tillegges betydelig vekt og foreslår at forskriften endres som følger: *"I tiden fra og med 15. mars til og med 31. juli er telting og leirslaging, oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering forbudt."* jf § 3 pkt 7.

Fylkesmannen foreslår å ta inn i forskriften at det kan tas kvist til enkel friluftsbruk, samt dødt virke til skånsom bålbrenning. Tørrfuru (gadd) tillates ikke felt.

Fylkesmannen mener at DN's mulighet for i ettertid å kunne regulere skadelig ferdsel, åpner for en mer "brukervennlig" og forenklet verneforskrift. Kravet til "føre-var" reguleringer reduseres gjennom foreliggende mulighet til inngripen. Det presiseres at reguleringer først kan innføres etter en forskriftsprosess.

Fylkesmannen mener det er riktig å ha en konservativ holdning til beitedyrarter ut fra en føre-var holdning. Dersom beitet, mot formodning, utvikler seg slik at verneverdiene forringes, kan DN iverksette arbeid med forskrift som regulerer beiting. Se for øvrig tilsvarende vurdering under Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark.

Fylkesmannen er enig i at listen over jaktbart vilt kan utvides noe, uten at det skader verneformålet. Jakt på bever er imidlertid lite ønskelig, både ut fra forstyrrelsene dette innebærer for fuglelivet om våren, og beverens økologiske rolle i våtmarkssystemet. Det er heller ikke ønskelig å åpne for fri jakt på arter som normalt ikke regnes som mat-/pelsvilt. Avskyting i naturreservatet av "viltforvaltningshensyn" bør skje etter søknad. Fylkesmannen foreslår følgende endring i forskriften: *"Jakt på hjortedyr, hønsefugl, hare, rødrev, grevling, mår, røyskatt, mink, bjørn, ulv, jerv og gaupe i henhold til viltlovens bestemmelser."* jf § 4 pkt 6

I forskrift for Berglimyra naturreservat er bruk av barmarkskjøretøy og helikopter for utfrakt av storvilt og skadd/nødslaktet beitedyr forbudt. Tidligere forskrift la ikke opp til dispensasjoner, men tillot bruk av motorbåt i Berglielva for formålet. Fylkesmannen merker seg interessen for at det i nytt/utvidet reservat må være muligheter for utfrakt av storvilt og sjuk/skadd/nødslaktet beitedyr med barmarkskjøretøy, og at dette må hjemles direkte i forskriften. Fylkesmannen mener utvidelsen av verneområdet tilsier at forskriften nå bør åpne muligheter for å frakte ut vilt/storfe på barmark. I og med at dette er aktivitet som hovedsakelig foregår om høsten, vil faren for negativ påvirkning på de mest sårbare miljøverdiene være begrenset. På samme måte som for tilgrensende nasjonalpark, vil en derfor foreslå at bestemmelsen hjemles direkte i forskriften jf § 4 pkt 11.

Fylkesmannen viser til at forvaltningsmyndigheten kan tillate bruk av luftfartøy i forbindelse med beitedyrledning. I den forbindelse kan det settes vilkår for områdebruk og tidsrom. En ytterligere utdyping er ikke nødvendig her, og formuleringer i høringsdokumentet som knytter beitedyrledning kun til høsten fjernes. Når det gjelder bruk av luftfrakt/helikopter for utfrakt av felt storvilt og syke dyr, mener fylkesmannen dette er en transportform som for enkelte områder kan gi miljøfordeler. Fylkesmannen ønsker ikke å hjemle dette direkte i forskriften, men at det kan gis tillatelse til dette etter søknad.

Naturreservatet begrenser dispensasjonsmulighetene for motorferdsel, men innvirker lite på det praktiske forholdet; at nesten all motorferdsel må omsøkes uavhengig av vernestatus. I den grad kommunen er forvaltningsmyndighet både etter motorferdselloven og naturvernloven, bør den byråkratiske merbelastning for partene bli liten. For øvrig kan dispensasjonspraksis styres noe gjennom forvaltningsplan. Fylkesmannen opprettholder forskriftsforslaget.

Fylkesmannen ønsker minst mulig motorisert ferdsel i naturreservatet, men mener at den tradisjonelle bruken av motorbåt på Berglielva bør tillegges vekt. Fylkesmannen foreslår et nytt punkt i forskriften som tillater båtbruk på Berglielva fra og med 25. juli og ut året. Dette ivaretar våtmarksverdiene i Berglielva.

Landbruksdepartementet mener forslaget om Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat kan videreføres. NJFF viser til uttalelse fra lokalavdelingen, og ber i tillegg om at punktet om båndtvang endres slik at båndtvang fastsettes med konkrete datoer og at det åpnes for bruk av hund under lovlig jakt.

DN peker på at området er et av de rikeste fugleområdene i den trønderske fjellregionen og med sjeldne arter. Av hensyn til artene jaktbegrensningene bidrar til å verne, mener DN eksisterende jaktregime bør videreføres. DN viser til at reglene om båndtvang og bruk av hund har utgangspunktet i eksisterende Berglimyra naturreservat. Utvidelsen omfatter i hovedsak de samme vernekvalitetene, og det er derfor vanskelig å operere med differensiering av viltforvaltningen i reservatet. DN mener derfor dagens jaktregime (herunder hundeb Bruken) også bør gjelde et utvidet reservat. Løshund vil kun være tillatt under utøvelse av lovlig jakt. En slik organisering vil begrense unødig forstyrrelser fra hund betydelig. I opprømsingen av jaktbart vilt, har DN strøket artene bjørn, ulv, jerv og gaupe. Dette fordi disse forvaltes etter særskilte regler. DN støtter forøvrig fylkesmannens vurderinger og tilråding.

Kommunal- og regionaldepartementet ber om enkelte justeringer i forskriften av hensyn til reindriften.

Landbruksdepartementet viser til forskriftens § 4 pkt 2 og at reinbeite må unntas fra en eventuell beitereregulering.

Miljøverndepartementet viser til at det er foretatt justeringer av hensyn til reindriftsinteressene, bla. muligheten til å regulere reinbeite. I dette området vil sannsynligvis ikke reinbeite føre til vesentlig skade på verneverdiene. § 4 pkt 2 er derfor endret slik at det også er i samsvar med forskriftene for de andre verneområdene. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratet.

11. MERKNADER TIL LIERNE NASJONALPARK

11.1 Navnsetting

Fylkesmannen foreslo navnet Hestkjølen nasjonalpark i høringsdokumentet. Fra lokalt hold er det et relativt entydig ønske om et norsk navn på nasjonalparken. Hestkjølen, eller den eldre formen Hartkjølen foreslås av flere, mens Lierne kommune, fylkeskommunen m.fl. ønsker navnet Lierne nasjonalpark. Fra samiske organisasjoner og forvaltningsorgan, og noen enkeltpersoner fremmes det forslag om samisk navn (sidestilt med norsk navn, eller som primærnavn). Sametingets BKO legger fram forslag om Aahkan-vaerieh (aahkan= bestemor, vaerie = fjell). Aahkafjellet er et hellig fjell innenfor nasjonalparken. Navn på ulike landskapselementer inngår i så vel norske som samiske navneforslag; Hartkjølen, Hestkjølen, Jinje-vaerie, Mealhkoie.

Fylkesmannen viser til at Hartkjølen er et tradisjonsnavn i Lierne som foretrekkes av minst like mange som ønsker Hestkjølen. I og med at området har et relativt begrenset areal, vil det være unaturlig å bruke forskjellige fjellmassiver i en norsk og en samisk navneform. Fylkesmannen har ikke fått innspill på samisk navn for fjellpartiet Hartkjølen, og foreslår ingen samisk navneform for nasjonalparken. Fylkesmannen foreslår derfor Hartkjølen nasjonalpark.

Sametinget mener områdene må gis samiske navn eller eventuelt samiske og norske parallellnavn. Sametinget krever at DN i samarbeid med den samiske stedsnavntjenesten gjennomfører en prosess hvor samiske navneforslag vurderes. Statens navnekonserver for Midt-Norge holder fast på sin tilråding fra lokal høring om navnet Hestkjølen nasjonalpark ut ifra lokal navnebruk og navnebasen til Statens kartverk. Naturvernforbundet foreslår navnet Lierne nasjonalpark

DN legger avgjørende vekt på at kommunen og flere lokale høringsinstanser ønsker navnet Lierne nasjonalpark. Direktoratet tilrår derfor navnet Lierne nasjonalpark. DN har bedt Sametinget v/Språkavdelingen om å finne samiske parallellnavn til DN's forslag.

Miljøverndepartementet viser til at Sametinget oppgir Lijre som samisk parallell navn og anbefaler derfor at dette benyttes.

11.2 Avgrensing og verneform

Lierne kommune, grunneier m.fl. krever/ønsker at privat grunn skal holdes utenfor vernet. Enkeltpersoner rammes ved at næringsgrunnlaget svekkes. Enkelte mener at verneformen naturreservat eventuelt bør brukes i tilknytning til nedre deler av Kjerdelselva, evt andre deler av de private eiendommene. Kravet begrunnes dels med et ønske om å minimalisere vern av privat grunn, og dels med at verneformen naturreservat sikrer verneverdier og har en forutsigbare erstatningsordning. Grunneiere og næringsorganisasjoner antyder at verneforslaget båndlegger skogressurser på privat grunn. Faglag, Lierne kommune og lokale parter krever generelt at hytter må ligge utenfor verneområdet, og at det frigjøres mer statsallmenning til bruk etter "tida og tilhøva". Flere mener at grensen bør flyttes av hensyn til sauebeiting. Næringsforeningen viser til at dersom grensene ikke flyttes, må det opprettes en nærings- og brukssone med tilpassede vernebestemmelser. Lierne JFF mener et treningsområde for hund bør ligge utenfor parken. Naturvernorganisasjoner og reindriftsinteresser argumenterer for en vesentlig større nasjonalpark. Sametingets BKO mener at samiske kulturminneinteresser kommer spesielt uheldig ut i Hartkjølen. Her er området med flest registrerte kulturminner tatt ut av planene. Statskog SF, Bergvesenet og NGU viser til at ulike indikasjoner på mineralforekomster er registrert i området, i hovedsak i tilknytning til DN's forslag, samt i Hestkjøldalen.

Fylkesmannen viser til at forslaget omfatter lite drivbar skog, og beiting, jakt og fiske videreføres i praksis etter samme lovverk som utenfor nasjonalparken. Organisert hundetrening reguleres imidlertid i forskriften. Motorferdsel til et fåtall utleiehytter kan skje om lag som beskrevet i motorferdselloven. Det er ikke kommet fram landbruksfaglige vurderinger som sannsynliggjør at beitenæringen påføres nye og vesentlige driftsmessige problemer som en følge av en nasjonalpark. Fylkesmannen mener det er tungtveiende faglige grunner for vern av de foreslåtte områdene, og at vernehensyn er balansert opp mot en betydelig hensynstagende til brukerinteressene i området. Fylkesmannen peker på at det er gjort en rekke tilpasninger for å redusere verneomfanget på de privateide arealene i Lauvsjølia. Dette har bl.a ført til at arealer med betydelige verneinteresser i indre del av Lauvsjøen, er holdt utenfor det foreslåtte verneområdet. For nasjonalparken som helhet er det særlig viktig at det ikke skjer en ytterligere arealreduksjon ved Lauvsjøen, Kjerdelselva og Lutra. Omfanget av privat grunn i verneforslaget kommer klart innenfor rammene naturvernloven gir adgang til, og forholdet til gjenværende brukerinteresser må håndteres gjennom verneforskriften.

Fylkesmannen anbefaler en mindre grenseendring for å ta ut en hytte som ligger like innenfor grenseforslaget.

Fylkesmannen mener indikasjonene på mulige mineralforekomster er vage, og bør ikke være til hinder for at Hestkjøldalen, som er et meget viktig område for biologisk mangfold og kulturminner, inngår i nasjonalparken.

DN støtter fylkesmannens vurderinger og tilråding.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratet og viser til at registrerte mineralforekomster i hovedsak er i tilknytning til områder som ikke foreslås tatt med i verneplanen, jf 3.2.1.

11.3 Verneforskriften

Mange av uttalelsene vedr. forskrift for Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark gjelder også Lierne nasjonalpark, jf. 8.3. Normalt behandles like tema og problemstillinger likt i de to nasjonalparkene. Under drøftes temaer som er ulike og som må behandles spesielt for Lierne nasjonalpark.

Mange i den lokale høringen krever at verneformålet i Lierne nasjonalpark må være det samme som i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark. Enkelte foreslår at det etableres brukersoner med mer liberale forskrifter, særlig i tilknytning til beiteområder for sau i Sørli. For Lauvsjølia ønskes primært ikke-vern, men det foreslås at deler av området eventuelt kan vernes som naturreservat for å sikre grunnlaget for erstatning. Flere trekker inn at landbruksnæring og reindriftsnæring forskjellsbehandles, særlig m.h.t. motorferdsel, rett til ved, virke, oppføring av arbeidsgjerder o.l. Sørli sauavlslag går mot forslaget om at DN kan regulere beiting, siden dette begrenser beiteretten. De frykter at verneformålet tilsier at Lierne nasjonalpark er ekstra utsatt for reguleringer. De mener belastning med å ta ut skadedyr vil være særlig stor i Lierne nasjonalpark og mener uttak av skadedyr må omtales i verneforskriften. Enkelte mener at uttak av ved og trevirke vil medføre små inngrep siden det er få hytter i Hartkjølen området. Tillatelse til dette bør derfor hjemles i forskriften. Noen peker på at det er motsetning i mellom punktene 1.2.c og 5.1 i forskriftens § 3 ved at hytteutleie i næring (som hevdes å være organisert) ikke krever tillatelse, mens organisert ferdseil må ha særskilt tillatelse. Enkelte mener det ved guiding av turister o.l. som del av lokal næringsutøvelse bør være nok med forhåndsmelding. Flere forventer at det etableres langsiktige ordninger for isfiskeløyper. Sørli fjellstyre foreslår at traséene for isfiskeløypene beskrives i forskriften. Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag er skeptisk til isfiskeløypene, og frykter at det skal opprettes flere løyper. Grunneiere knytter verdien av fiske til mulighetene for bruk av snøskuter. De mener det er viktig å vedlikeholde båt, anlegg, og selve fiskeutøvelsen (fiskebestander). Det vises også til at vernegrensen avskjærer den mest miljøvennlige skutertraséen til Bengt-setra som ligger utenfor verneforslaget.

Østre Namdal reinbeitedistrikt viser til at Hartkjølen inngår i et samdriftsområde mellom en driftsgruppe i Østre-Namdalen og Jiingevaerie sameby i Sverige, og at verneforslaget hinder en formalisering av samarbeidet. Reinbeitekommissjonen har lagt fram et forslag om samarbeid, i samsvar med alders tids bruk. Ut fra dette tilligger det ikke fylkesmann o.a. å diktere forutsetninger som skal legges til grunn for reindriften. Østre Namdal reinbeitedistrikt ser muligheter for at myndigheten i denne sak har hatt ønsker om å yte lavest mulig erstatning ved framtidig ekspropriasjon.

Fylkesmannen har vurdert ulike verneformer, men kommet til at nasjonalpark er mest korrekt, også for de delområdene som kan tilfredsstille kravene til naturreservat, herunder Kjerdel-elva ved Lauvsjøen. Dette på bakgrunn av ønske om å etablere en formålstjenlige forvaltningsmessig enhet. Opprettelse av soner i Lierne nasjonalpark med tilsvarende verneforskrifter som Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark, vil neppe ha betydning for eksisterende næringsaktivitet, primært sauehold og reindrift. Sonering med tanke på friluftslivet er ikke i overensstemmelse med vernets formål i Lierne nasjonalpark. Det vil derfor være ulike muligheter for tilrettelegging for friluftsliv i de to nasjonalparkene. Dette har neppe betydning for det enkle, klassiske friluftslivet, men kan kanskje påvirke rammevilkårene for reiselivsnæringen. Det er imidlertid liten grunn til å tro at nyanser i

verneforskriften er avgjørende for om opplevelsesverdier i Lierne nasjonalpark blir viktige komponenter i et reiselivsprodukt.

Fylkesmannen viser til drøfting under Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark når det gjelder DN's muligheter for å regulere beiting ved forskrift, jf 8.3.4. Selv om verneformålet i de to nasjonalparkene er noe forskjellig, er ikke denne forskjellen av en slik karakter at fylkesmannen forventer ulik faglig vurdering av eventuelt beiteskader og tiltaksbehov.

Fylkesmannen mener tilvekst og naturforhold må være utgangspunktet for om det kan hogges ved i nasjonalparken, ikke om det er få eller mange hytter. I Lierne nasjonalpark ligger enkelte hytter i områder der forvaltningsmyndigheten med stor sannsynlighet kan tillate skånsom vedhogst. For andre hytter bør kanskje vedhogst begrenses.

Selv om verneformålet i de to nasjonalparkene er noe forskjellig, er ikke forskjellen av en slik art at forvaltning og opinion forventes å vurdere skadefelling ulikt. Det vises til § 3 pkt 3.2.a at viltlovens bestemmelser gjelder.

Fylkesmannen finner ikke reelle motsetninger i forskriften mht organisert utleie og ferdsel. Vanlig hyttebruk i området kommer ikke inn under virksomhetstyper det må søkes om. Man kan riktig nok se for seg at den som vil gjennomføre søknadspiktig turistguiding, teltleirer o.l. også inngår leieavtaler for hytter. Det er i så fall den som organiserer aktiviteten som må søke om tillatelse. Så framtidig hytteeieren bare står for utleie, har han ikke meldeplikt/krav til søknad. I h.h.t. forslag til forskrift kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til organiserte turer. I den forbindelse kan forvaltningen, av hensyn til vernet, sette vilkår for gjennomføringen. Fylkesmannen opprettholder forslag til vernebestemmelse.

Det åpnes for at ordningen med fiskeløyper, slik de i dag er godkjent og ligger i terrenget, kan videreføres i nasjonalparken. Løypenes eksistens er knyttet til vedtak etter motorferdsellovens nasjonale forskrift §8, og ikke nasjonalparkforskriften. Trasébeskrivelser hører derfor ikke med i nasjonalparkens forskrift. Det skal ikke opprettes nye "isfiskeløyper" i nasjonalparken etter vernevedtaket.

I tilknytning til private utleiehytter i Lauvsjølia ser fylkesmannen for seg en dispensasjonspraksis i samsvar med vurderinger i lov om motorferdsel (§4.c) og nasjonal forskrift (§3.c, §5.d). Når det gjelder transport av båt, vises det til drøfting i tilknytning til forskriften for Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

Vedrørende samarbeitavtale i Hartkjølen, og grenseoverskridende reindrift generelt, viser fylkesmannen til høringsdokumentet, samt avgitt høringsuttalelse til innstilling fra Norsk-Svensk Reinbeitekonvensjon. Landbruksdepartementet har vurdert samdriftsspørsmålet i brev av 20.04.99. Her heter det bl.:

." På bakgrunn av miljøvernmyndighetenes innvendinger har LD kommet til at saken ikke skal forfølges videre med sikte på inngåelse av en avtale mellom den norske og svenske stat i denne omgang.....LD forutsetter imidlertid at samdriftsspørsmålet, i den utstrekning det er aktuelt, bringes inn og blir gjenstand for vurderinger i forbindelse med det igangsatte planarbeid etter naturvernloven. Om det etter dette vil foreligge grunnlag for en avtale mellom den norske og svenske stat om samarbeid mellom Hotagen sameby og Østre-Namdalen reinbeitedistrikt vil da måtte vurderes nærmere av myndighetene i de to land".

Fylkesmannens verneforslag legger til grunn at Hartkjølen også er et reindriftsområde, og verneforskriften har en rekke næringsmessige tilpasninger. Uavhengig av

organisasjonsmodeller for reindrift, forutsetter fylkesmannen at verneforskriftene følges, og finner støtte for dette også i reindriftsloven § 9 der det bl.a heter at motorisert ferdsel eller flyging i områder vernet etter naturvernloven skal foregå i samsvar med fastsatte forskrifter. Naturvernloven har ingen ekspropriasjonshjemmel. Erstatningsspørsmål avgjøres i retten dersom det ikke oppnås minnelighet.

Landbruksdepartementet mener forslaget om Lierne nasjonalpark kan videreføres.

DN støtter fylkesmannens vurdering og tilråding.

Kommunal- og regionaldepartementet ber om enkelte justeringer i forskriften av hensyn til reindriften, bl.a. bør behovet og muligheten for bruk av motorkjøretøy på barmark i forbindelse med utøving av reindrift vurderes.

Miljøverndepartementet har justert forskriftene slik at de er i samsvar med andre verneområder som på tilsvarende måte berører samiske reindriftsområder. I forskriftens § 3 pkt 1.2 b er det åpnet for at oppføring av gjerder og samleanlegg av midlertidig karakter på tradisjonelle plasser i forbindelse med reindrift kan skje uhindret av vernet. Det er dermed åpnet for slike oppføringer uten forutgående søknad og tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det er et vilkår at forvaltningsmyndigheten skal ha mulighet til å begrense tiltakets skadevirkninger i verneområdet. Det er derfor i forskriften tatt inn at forvaltningsmyndigheten på et senere tidspunkt kan kreve gjerder og samleanlegg fjernet, f.eks. dersom reindriften opphører, gjerdet eller anlegget går ut av bruk eller ikke lenger tjener sin opprinnelige funksjon. Det er kun gjerder og samleanlegg oppført etter vernetidspunktet som kan kreves fjernet.

For øvrig slutter departementet seg til direktoratet. Vedr. motorferdsel i forbindelse med reindrift vil departementet bemerke at barmarkskjøring er ikke direkte kommentert av partene i dette området. Svensk reindrift som ikke er bygd på konvensjonsavtale, har tidvis rein i området. Reindriftsforvaltningen har etter det departementet er kjent med, ikke gitt tillatelser til barmarkskjøring. Departementet foreslår imidlertid at forvaltningsmyndigheten skal kunne gi tillatelse til barmarkskjøring som er nødvendig for reindriften dersom det blir aktuelt slik at bestemmelsene blir tilsvarende som foreslått i Blåfjella- Skjækerfjella nasjonalpark.

Miljøverndepartementet

tilråd:

1. Forskrifter om vern av Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark, Skjækra landskapsvernområde, Berglimyra og Klumplifjellet naturreservat og Lierne nasjonalpark fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (vedlegg 1 –4)
2. Samtidig oppheves kgl.res. av:
06. 02. 1970 om Gressåmoen nasjonalpark på 193,7 km² i Snåsa kommune, Nord-Trøndelag fylke
14. 12. 1984 om Berglimyra naturreservat på 2,5 km² i Lierne kommune, Nord-Trøndelag fylke
3. Forskrift om rikspolitisk bestemmelse for Raudfjellet i Snåsa kommune fastsettes i samsvar med vedlagte forslag. (vedlegg 5)